

Jakobstads regionens integrations program

Jakobstadsregionens integrationsprogram

2010

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	1
1.1 Syfte	3
1.2 Upplägg	3
2 UPPGÖRANDE AV DET REGIONALA INTEGRATIONSPROGRAMMET	4
3 BEGREPP GÄLLANDE INVANDRARE	6
4 BEGREPP OCH UTTRYCK GÄLLANDE INTEGRATIONSARBETE	9
5 INTEGRATION I JAKOBSTADSREGIONEN	14
5.1 Allmän beskrivning av invandrare i regionen	14
5.2 Antal invandrare i regionen	15
5.3 Målsättning för integration i regionen	16
5.4 Integrationens betydelse för Jakobstadsregionen och dess invånare	19
6 INTEGRATIONSPOLITIK I FINLAND	22
6.1 Europeiska principer för integration	22
6.2 Internationella avtal	23
6.3 Lagstiftning om invandrare	25
6.4 Nationell målsättning för integration	27
6.5 Uppgifter och arbetsfördelning i migrationsfrågor	29
7 INTEGRATION GENOM SAMARBETE, INFORMATION OCH DELAKTIGHET	32
7.1 Kommunernas officiella ansvar i integrationsarbetet	32
7.2 Andra aktörer som har integrationsfrämjande verksamhet	33
7.3 Kommunernas lagstadgade integrationsarbete	34
7.4 Svagheter i regionens integrationsarbete enligt intervjuer gjorda 2009	36
7.5 Behov i det regionala integrationsarbetet	38
7.6 Samarbete mellan olika aktörer i regionen	40
8 KATEGORIER AV INVANDRARE OCH DERAS RÄTT TILL TJÄNSTER	43
8.1 Asylsökande	43
8.2 Kvotflyktingar	44
8.3 Arbetskraftsinvandrare	45
8.4 Anhöriginvandrare	46
8.5 Utländska studerande	46

9 INTEGRATIONS- OCH INVANDRARTJÄNSTER I REGIONEN	48
9.1 Myndigheter	48
9.1.1 Magistraten	48
9.1.2 Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån)	49
9.1.3 Polisen i Mellersta Österbotten och Pedersöre	51
9.1.4 Folkpensionsanstalten (FPA)	54
9.1.5 Flyktingförläggningen i Jakobstad	56
9.2 KOMMUNALA TJÄNSTER	57
9.2.1 Socialbyråerna	57
9.2.2 Boende	59
9.2.3 Hälsovård	60
9.2.4 Övriga instanser	62
9.3 UTBILDNINGSIINSTANSER	62
9.3.1 Dagvård	63
9.3.2 Lågstudier	64
9.3.3 Högstudier	66
9.3.4 Folkhögskolorna i Nykarleby och Kronoby	68
9.3.5 YA! Yrkesakademin i Österbotten	70
9.3.6 Mellersta Österbottens yrkeshögskola	70
9.3.7 Övriga utbildningsinstanser	71
9.4 ÖVRIGA AKTÖRER	73
9.4.1 Österbottens tolkcentral	73
9.4.2 Företag	74
9.4.3 Föreningar	77
9.4.4 Religiösa församlingar och samfund	78
9.4.5 Projekt	79
9.4.5 Samarbete utanför regionen	81
10 FRAMTIDSUTSIKTER OCH UTVECKLINGSFÖRSLAG	83

LITTERATURFÖRTECKNING

BILAGOR

1 INLEDNING

Integration uppfattas ofta som något som gäller enbart invandrare. Invandrare som kommer till Finland ska integrera sig i vårt finländska samhälle. Faktum är ändå att för att integration ska kunna fungera krävs det att också finländare engagerar sig. Integration omtalas ofta som en dubbelriktad process, alltså en process som involverar både invandrare och finländare¹. Statsrådet skriver: ”Den egentliga integrationen sker i växelverkan med det finländska samhället, mest intensivt i situationer i det dagliga livet och i närsamhällena, såsom i daghemmen och skolorna, i samband med hobbyer och på arbetsplatserna.”² Det är i möten mellan människor som integration sker. Avgörande för att integration ska kunna ske är också att finländarnas attityd till invandrare är positiv och inkluderande. En utstött eller exkluderad person har mycket svårt att bli integrerad.

Ett integrationsprogram är ett dokument som finsk lag förutsätter att varje kommun gör upp. Det kan också göras upp som ett gemensamt program för en region. Dokumentets syfte är enligt Finlands statsråd att programmet ska vara ett stöd i planeringen av integrationsarbetet i kommunerna. Det ska vara till hjälp i samordnandet av integrationsåtgärder och -tjänster och beskriva de åtgärder och tjänster som finns. Samarbete och ansvarsfördelning ska avhandlas. Det allra viktigaste i integrationsprogrammet är att invandrarnas behov identifieras på lokal nivå. Integrationstjänster och -åtgärder som motsvarar de här behoven bör ordnas i närsamhället, och behoven ska också beaktas i lokalpolitiken samt i ordnandet av all offentlig service.³ Programmet ska därtill beakta närsamhällets arbete för att främja goda etniska relationer och etnisk jämlikhet⁴.

---

1 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 16.

2 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 10.

3 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 21.

4 Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, §7a.

*Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493*⁵ står som bäst i förändring. Det beror på att integrationslagen stiftades på 1990-talet när invandringen till Finland främst skedde av humanitära skäl. Invandrarna var i första hand flyktingar och återflyttare. Invandringen har både ökat och ändrat form sedan dess. De allt mer varierande formerna av invandring gör att integrationslagen från 1999 bara beaktar behoven hos en bråkdel av invandrarna som kommer till Finland. En lagändring är därför nära förestående. Lagen ska breddas till att beakta också andra grupper än flyktingar och återflyttare.⁶ Statsrådet skriver att utgångspunkten i den nya integrationslagen troligtvis blir att samtliga invandrare som kommer till Finland ska få möjlighet att lära sig språk och bli förtrogna med samhället.⁷ En sådan ändring innebär att betydande förändringar krävs i kommunernas invandrararbete.

Jakobstadsregionen består av fem kommuner: Nykarleby, Pedersöre, Jakobstad, Larsmo och Kronoby. Invandringen till regionen är liksom i övriga Finland mångfacetterad. Det finns sedan 1990-talet kvotflyktingar i regionen. Många av dem har etablerat sig väl. Barnen till dem är andra generationens invandrare. I februari 2009 öppnades en mottagningscentral för asylsökande och man överväger att inleda ett årligt mottagande av kvotflyktingar. Arbetskraftsinvandring sker till företagen i nejden och i Jakobstad finns också ett betydande antal utländska studerande vid en yrkeshögskola. Invandring sker också genom äktenskap, förhållanden och familjeåterföreningar. Integrationsarbetet i Jakobstadsregionen borde utvecklas så att det täcker behoven hos samtliga kategorier av invandrare, inte enbart sådana som invandrat av humanitära skäl. Integrationslagen kommer dessutom inom kort med stor sannolikhet att kräva detta. Invandrarna själva behöver ha en aktiv roll i utformningen av integrationsarbetet för att säkerställa att integrationstjänsterna motsvarar de verkliga behoven.

---

5 <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990493>. Den här lagen refereras i fortsättningen till som "integrationslagen".

6 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4, 10-11.

7 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4.

1.1 Syfte

Syftet med Jakobstadsregionens integrationsprogram är att 1) ge en helhetsbild av vad integration i Finland innebär. Programmet ska också 2) redogöra för sammansättningen av invandrapopulationen i Jakobstadsregionen. Det ska därtill visa hur integrationsarbetet i Jakobstadsregionen är uppbyggt och ge direkta förslag på utveckling av integrationsarbetet. Integrationsprogrammet ska även 3) kunna fungera som uppslagsverk över lokala aktörer i integrationsprocessen samt 4) underlätta samarbete mellan aktörerna genom att beskriva deras roll i processen och ställa kontaktuppgifter till förfogande. Det ska även 5) användas som verktyg i utvecklingen av det regionala integrationsarbetet. Viktigt är att programmet uppdateras med högst tre års mellanrum för att säkerställa att informationen fortfarande är relevant.

1.2 Upplägg

Integrationsprogrammet är indelat i 10 delar. Inledningen ger en bild av vad integrationsarbete är, samt knyter integration till Jakobstadsregionen. Följande del beskriver orsakerna till uppgörandet av integrationsprogrammet och metoden som använts. Den delen följs av en lista över olika begrepp som är viktiga för att förstå ämnesområdet integration. Integration i Jakobstadsregionen behandlas därpå utgående från antalet invandrare, målsättningen för integrationsarbetet och betydelsen av god integration i regionen. Efter att ha knutit an till integrationens betydelse för Jakobstadsregionen ges en beskrivning av integrationsprinciper i Finland och på EU-nivå. Sedan beskrivs vikten av samarbete, information och delaktighet och därefter följer en redogörelse för olika kategorier av invandrare. Den mest omfattande delen i det regionala integrationsprogrammet utgörs av avsnittet om regionala integrations- och invandrantjänster. Där beskrivs lokala aktörer i integrationsprocessen och deras roll. Kontaktuppgifter finns också tillgängliga. Integrationsprogrammet avslutas med ett avsnitt om framtidsutsikter och slutsatser. En litteraturförteckning följer avslutningsvis, liksom en lista på länkar med information om invandrar- och integrationsärenden.

2 UPPGÖRANDE AV DET REGIONALA INTEGRATIONSPROGRAMMET

Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden beslöt 17.11.2008 att ett regionalt integrationsprogram som lätt kan uppdateras och som tjänar hela regionen ska göras upp. Integrationslagen ålägger kommunerna ansvaret att utarbeta ett integrationsprogram tillsammans med arbets- och näringsbyrån och andra aktörer. Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden beslöt att programmet görs upp som en del av ett projekt. Jakobstadsregionens integrationsprogram har gjorts upp inom ramen för IMMI-projektet under perioden 2009-2010. IMMI-projektet finansieras dels av Europeiska Integrationsfonden och dels av samtliga kommuner i Jakobstadsregionen. IMMI står för Innovativa Metoder och Modeller för Integration. Projektägare är Musikcafé After Eight och som integrationskoordinator fungerar Emma Wester.

Det regionala integrationsprogrammet utgör en uppdatering av de fyra integrationsprogram som finns från tidigare i kommunerna Nykarleby, Pedersöre, Jakobstad och Larsmo. Kronoby kommun har inte haft något integrationsprogram, men blir del av det regionala integrationsprogrammet. Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden är den nämnd som godkänner programmet och sedan beslutar varje kommun i regionen om att ta i bruk programmet. Besluten bifogas som bilaga i slutet av dokumentet.

Underlaget till det regionala integrationsprogrammet är de fyra tidigare integrationsprogrammen i kommunerna Nykarleby, Pedersöre, Larsmo och Jakobstad samt Seinäjokis integrationsprogram. Lagstiftning som berör integration och invandrare beaktas också, liksom övriga relevanta statliga dokument vid tiden för skrivandet av integrationsprogrammet. Viktiga dokument har ansetts vara bland annat Regeringens invandrapolitiska program (2006), Pentti Arajärvis rapport Invandrares sysselsättningshinder och inkomstfällor (2009) samt Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen (2008).

Ett synnerligen relevant material för integrationsprogrammet är också 44 intervjuer

med representanter för samtliga sektorer samt tio invandrare från olika länder. De gjordes inom IMMI-projektet under 2009. Intervjuerna behandlade erfarenheter av integrationsprocessen, kulturkännedom och tankar om integration, och gav konkreta förslag till integrationsprogrammet och utveckling av regionens integrationsarbete. En regional målsättning för integrationsarbetet diskuterades också. Intervjuerna refereras till som "intervjuerna från 2009" i det här integrationsprogrammet. Intervjuerna är konfidentiella och aktörerna citeras därför inte med namn. Materialet finns bevarat vid Musikcafé After Eight, men är inte tillgängligt för allmänheten.

Integrationskoordinatör Emma Wester har skrivit dokumentet, men samtliga aktörer har kontrollerat den text som berör deras egen verksamhet i kapitel 9 Integrations- och invandrantjänster i regionen. Regionens politiker har också haft möjlighet att ge synpunkter på programmet och föreslå ändring då programmet har behandlats i de olika kommunerna. Näringscentralen Concordia har därtill konsulterats kring kapitlet som anknyter till Jakobstadsregionens strategi. IMMI-projektets styrgrupp som består av representanter från samtliga sektorer har också haft möjlighet att påverka innehållet i programmet. Programmet fick sin slutliga form i oktober 2010.

3 BEGREPP GÄLLANDE INVANDRARE

Anhöriginvandrare⁸: exempelvis en familjemedlem i en invandrarfamilj alternativt en invandrare som flyttat till Finland för att gifta sig eller inleda ett kärleksförhållande.

Arbetskraftsinvandrare: en utländsk person som flyttar till Finland för att jobba och bosätta sig här. Utländsk sysselsatt arbetskraft uppgår på årsbasis till uppskattningsvis 90 000 personer. Cirka 14 000 av dem är varaktigt bosatta i Finland⁹.

Asylsökande: en person som ber om skydd och uppehållstillstånd i ett främmande land¹⁰. En asylsökande har ännu inte flyktingstatus, men får flyktingstatus om asyl beviljas. I samband med att uppehållstillståndet behandlas undersöks även om personen kan få uppehållstillstånd på andra grunder.¹¹

Flykting: en person som har beviljats internationellt skydd utanför sitt hemland. En flykting vistas utanför sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland på grund av att han/hon har välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning.¹² De personer som i Finland kallas flyktingar har ofta fått stanna i landet på grund av behov av skydd eller humanitära skäl¹³.

Gästarbetare: en utvandrare eller invandrare som försörjer sig i ett land men bor i ett annat land¹⁴. Det kan exempelvis vara estniska byggarbetare som åker hem till Estland och firar högtider med familjen.

Internflykting: individer eller grupper av människor som har tvingats på flykt från sina hem på grund av utbrett våld, övergrepp mot mänskliga rättigheter, väpnad

---

8 Ett begrepp som används i Sverige, men inte i allmänhet används i Finland

9 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 11.

10 Seinäjoen kaupunki, Kotouttamisohjelma 2008, 4.

11 www.migri.fi, Databank, ordlista

12 www.intermin.fi, ordlista och fakta.

13 Seinäjoen kaupunki, Kotouttamisohjelma 2008, 4.

14 www.finnref.org, På flykt i världen, Vem är en flykting, terminologi.

konflikt, katastrofer förorsakade av människor eller naturkatastrofer. Internflyktingar förblir inom hemlandets gränser.¹⁵

Invandrare: en person som av någon anledning har flyttat permanent till ett annat land. Det kan vara t.ex. arbetskraftsinvandrare från EU-området eller en flykting.¹⁶ Inrikesministeriets definition av invandrare innefattar också tillfälligt boende i Finland, exempelvis studerande.¹⁷

Invandring på grund av familjeband: personer som flyttat till Finland i egenskap av familjemedlem till en arbetskraftsinvandrare, som gift sig med en finländare eller en invandrare bosatt i Finland eller som anlänt till Finland genom familjeåterförening med en flykting med kontinuerligt uppehållstillstånd i Finland.

Kvotflykting: en person som FN:s flyktingorganisation UNHCR har beviljat flyktingstatus och som vidarebosätts i Finland. Riksdagen beslutar årligen om storleken på flyktingkvoten och statsrådet beslutar om hur uttagningen av flyktingkvoten ska inriktas. Sedan 2001 har Finlands kvot varit 750 personer per år.¹⁸ En kvotflykting är inte asylsökande, utan registrerad som flykting hos FN:s flyktingorgan UNHCR¹⁹.

Utlandsfinländare: en finländsk medborgare eller en person med finländsk härkomst som bor utanför hemlandet. Det finns cirka 750 000 utlandsfinländare, främst i Sverige och Förenta Staterna.²⁰

Utlänning: en person som inte är finsk medborgare.²¹

Utländsk studerande: en person från ett annat land som studerar i Finland.

---

15 <http://www.unhcr.se/se>, Skydd till flyktingar, Frågor och svar om internflyktingar

16 www.finnref.org, På flykt i världen, Vem är en flykting, terminologi.

17 www.intermin.fi, ordlista och fakta

18 www.intermin.fi, ordlista och fakta.

19 www.finnref.org, På flykt i världen, Vem är en flykting, terminologi.

20 www.intermin.fi, migration, återflyttning och utlandsfinländare

21 www.migri.fi, Databank, ordlista

Återflyttare: en finländsk medborgare eller en person som är född i Finland som återvänder till Finland efter att ha bott en längre eller kortare tid utomlands. De här personerna kan återvända från exempelvis Sverige, Estland eller Ryssland.²² Inrikesministeriet understöder sedan 1990-talet återflyttning av finskingermanländare från det forna Sovjetunionens område. Cirka 30 000 personer har flyttat tillbaka till Finland sedan dess.²³

---

22 Seinäjoen kaupunki, Kotouttamisohjelma 2008, 4.

23 www.intermin.fi, migration, återflyttning och utlandsfinländare

4 BEGREPP OCH UTTRYCK GÄLLANDE INVANDRARE OCH INTEGRATIONSARBETE

Avvisning: är ett förfarande för att avlägsna en person ur landet. En utlänning som inte haft uppehållstillstånd kan få ett beslut om avvisning och avlägsnas ur landet. Jämför med utvisning.²⁴

Integrationslagen: är en förkortning av *Lag om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493*. Det är den lag som finns till för att främja invandrades integration, valfrihet och jämlikhet genom åtgärder som stöder förvärvandet av centrala kunskaper och färdigheter som behövs i det finländska samhället. Försörjning av och omsorg om asylsökande och personer som får tillfälligt skydd till följd av massflykt tryggas också i lagen. Lagen ska också hjälpa offer för människohandel.²⁵ Den här lagen står som bäst i förändring och en nytt lagförslag är planerat att behandlas i riksdagen under 2010.

Internationellt skydd: med internationellt skydd avses ett uppehållstillstånd som beviljas med stöd av flyktingstatus eller på grund av alternativt skydd eller på grund av humanitärt skydd.

Integration: definieras av inrikesministeriet som en invandrades personliga utveckling för att kunna delta i arbetslivet och det finländska samhället samtidigt som invandraren bevarar sin egen kultur och sitt språk. Några av de faktorer som är av betydelse för integrationen är språkkunskaper, utbildningsnivå, hälsa, tidigare erfarenhet av andra kulturer och ålder vid invandring. Invandrarens egen motivation och aktivitet spelar en avgörande roll, men också närsamhället och majoritetsbefolkningens attityder inverkar.²⁶

---

24 www.migri.fi, Databank, ordlista

25 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, § 1.

26 www.intermin.fi, Migration, Ordlista och fakta

Integrationsarbete: är det arbete som görs för att integrera invandrare i det finländska samhället. Ordet syftar oftast på det statsfinansierade integrationsarbetet, men kan också användas om annan verksamhet vars syfte är att integrera invandrare, t.ex. frivilligverksamhet i religiösa samfund, arbetsplatsutbildning ordnad av företag och föreningsverksamhet.

Integrationsplan: är en personlig plan för invandrare om de åtgärder och tjänster som syftar till att ge invandrare tillräckliga kunskaper i finska eller svenska samt andra nödvändiga kunskaper för att klara sig i samhället och arbetslivet. Åtgärder och tjänster som stöder integration av invandrarens familj beaktas också. Innehållet i integrationsplanen anpassas efter invandrarens behov. Den kan också innefatta grundstudier, yrkesinriktade studier, gymnasiestudier eller exempelvis utbildning som leder till högskoleexamen. Rätten till integrationsplan varar tre år från det datum då invandrarens första hemkommun införs i befolkningsdatasystemet. Tiden kan vid särskilda omständigheter förlängas med två år. Invandraren, arbets- och näringsbyrån och kommunen gör tillsammans upp en integrationsplan. Invandraren och arbetskraftsbyrån kan göra upp planen tillsammans ifall invandraren inte har behov av kommunens socialservice. Invandraren skrivs som arbetslös av arbets- och näringsbyrån under integrationstiden.²⁷ Det här gör att statistiken över arbetslöshet bland invandrare kan vara något missvisande. En del av de invandrare som är skrivna som arbetslösa är i själva verket exempelvis studerande.

Integrationsprogram: är ett program för integrationsfrämjande som integrationslagen ålägger kommunerna i Finland att utarbeta. Programmet ska innehålla en plan för åtgärder och tjänster samt samarbete och ansvar för integrationsfrämjande arbete i kommunen. Det ska också beakta invandrares behov när andra tjänster och åtgärder i närsamhället ordnas och planeras. Främjande av etnisk jämlikhet och goda etniska relationer samt förebyggande av diskriminering bör också avhandlas.²⁸

---

27 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, § 11, 11a.

28 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, § 7a.

Integrationsstöd: är ett stöd som invandrare har rätt till under den tid som integrationsplanen är i kraft. Integrationsstödet är avsett att trygga invandrarens försörjning under integrationstiden då invandraren skapar förutsättningar för inträde i arbetslivet eller för vidareutbildning. Integrationsstödet består av arbetsmarknadsstöd samt av utkomststöd. Invandraren har inte rätt till normalt arbetsmarknadsstöd under den tid då integrationsplanen gäller.²⁹

Integrations tjänster: är liksom integrationsåtgärder ett begrepp som används om de lagstadgade tjänsterna för invandrare i kommunerna. Man talar om integrationsfrämjande och -stödjande tjänster och åtgärder³⁰. Myndigheter och kommuner är de som gör det statsfinansierade invandrararbetet, men det är också möjligt att ordna annan integrationsfrämjande verksamhet än den statsfinansierade. Företag och föreningar har också en viktig roll i det integrationsfrämjande arbetet.

Integrationsåtgärder: innebär integrationsfrämjande aktiviteter som ordnas av myndigheter. Syftet är att invandrarna ska kunna delta i det finländska samhällslivet liksom övriga invånare i landet. Att lära sig finska och svenska är centralt eftersom språkkunskaper förbättrar både möjligheten till fortsatta studier och möjligheten att få arbete.³¹

Mångkulturell: med mångkulturell menas att man främjar etnisk jämlikhet samt beaktar människor med olika bakgrund och varierande kulturell tillhörighet och förståelse som bor i Finland.³² Integrationslagen föreskriver att kommunerna ska arbeta för etnisk jämlikhet och likställdhet samt främja goda etniska relationer³³.

---

29 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, §12.

30 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, §3.

31 www.intermin.fi, Migration, Ordlista och fakta

32 Seinäjoen kaupunki, Kotouttamisohjelma 2008, 4.

33 www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493, §7 och 7a.

Uppehållstillstånd: är ett tillstånd som ger en person rätt att vistas i ett land och återkomma upprepade gånger till landet. Det beviljas för utlänningar för en långvarig vistelse i Finland. Det finns olika typer av uppehållstillstånd:

1. Uppehållstillstånd för arbetstagare
2. Uppehållstillstånd för näringsidkare
3. Uppehållstillstånd för studerande
4. Uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Man kan därtill skilja mellan uppehållstillstånd som ger rätt till olika längd på vistelsen i Finland. De är:

Permanent uppehållstillstånd (P):

ger rätt att stanna i Finland på permanent basis. Det här uppehållstillståndet beviljas för en person som har kontinuerligt uppehållstillstånd (A) och oavbrutet har vistats i Finland i fyra år. Tillståndet behöver inte förnyas.

Tidsbegränsat uppehållstillstånd:

kan beviljas för vistelse i Finland permanent eller tillfälligt. De delas in i följande tillstånd:

Kontinuerligt uppehållstillstånd (A):

är ett tillstånd som beviljas när en utlänning kommer till Finland och har som avsikt att invandra permanent. Tillståndet behöver förnyas när det går ut.

Tillfälligt uppehållstillstånd (B):

är ett tillstånd som beviljas när en utlänning inte har för avsikt att bli kvar i Finland. Tillståndet behöver förnyas när det går ut.³⁴ Tillfälligt uppehållstillstånd beviljas exempelvis om det föreligger hinder för avlägsnande av en asylsökande ur landet. Studerande från tredjeländer och arbetstagare som vistas tillfälligt i Finland får också

---

34 www.migri.fi, databank, ordlista

tillfälligt uppehållstillstånd. B-tillståndet ger inte tillgång till några grundläggande rättigheter såsom utbildning eller allmän hälsovård.³⁵

Utvisning: är det förfarande som används för att avlägsna en invandrare som har eller har haft uppehållstillstånd i landet. Det görs när personen fått beslut om att han eller hon ska avlägsnas ur landet. Jämför med avvisning.³⁶

---

35 www.intermin.fi, Migration, Ordlista och fakta

36 www.migri.fi, databank, ordlista

5 INTEGRATION I JAKOBSTADSREGIONEN

Det här avsnittet ger en kort beskrivning av sammansättningen av invandrare i Jakobstadsregionen och antalet invandrare i regionen samt vilka som för närvarande är de största invandrargrupperna. Målsättningen med integration i Jakobstadsregionen avhandlas också utgående från ett antal olika källor. Kapitlet visar slutligen på vilken relevans goda förutsättningar för integration har för Jakobstadsregionens invånare.

5.1 Allmän beskrivning av invandrare i Jakobstadsregionen

Jakobstadsregionen har fram till 2009 inte haft en kontinuerlig mottagning av kvotflyktingar. Det betyder att det inte finns någon utlänningsbyrå eller annan instans som fokuserar uteslutande på arbete med invandrare. Oravais Flyktingförläggning öppnade i januari 2009 en filial i Jakobstad. Den arbetar uteslutande med asylsökande, men i övrigt sköter de flesta andra aktörer invandrarärenden som en bitjänst vid sidan av sina ordinarie uppgifter. Erfarenheter av mottagning av kvotflyktingar finns i regionen i och med att det anlände kvotflyktingar på 1990-talet. Ett nätverk för flyktingarbetet fanns under den tiden, men eftersom inga kvotflyktingar har mottagits sedan dess har nätverket splittrats. Invandrarantalet i Jakobstadsregionen är ändå stort med sammanlagt cirka 1300 invandrare år 2010. I det antalet är utländska studerande och asylsökande medräknade. Invandrarskaran är också mycket brokig. Den består av utländska studerande av vilka många kommer från tredje land, arbetskraftsinvandrare, asylsökande samt personer som invandrat genom familjeåterförening med flyktingar och ingifta. Det finns också många familjer i vilka föräldrarna kom som kvotflyktingar från Vietnam, speciellt i Jakobstad. Det gör att det också finns andra generationens invandrare i regionen.

5.2 Antal invandrare i Jakobstadsregionen

Enligt uppgifter från befolkningsregistret 31.12.2008 finns det totalt 1140 invandrare i Jakobstadsregionen. Det totala antalet invandrare med asylsökande och utländska studerande medräknade är cirka 1395. Nedan följer en tabell över de tre största invandrargrupperna i Jakobstadsregionens fem kommuner enligt uppgifterna från befolkningsregistret.

Ort	Nykarleby	Pedersöre	Jakobstad	Larsmo	Kronoby	Totalt
Grupp 1	Svenskar, 52	Svenskar, 69	Svenskar, 139	Svenskar, 35	Svenskar, 35	330
Grupp 2	Ester, 34	Norrmän, 8	Vietnameser, 62	Norrmän, 7 Britter, 7	Ester, 12	
Grupp 3	Vietnameser, 28	Österrikare, 6	Somalier, 49	Bosnier, 4	Rumäner, 5	
Totalt	214	142	624	71	89	1140

Ur tabellen ovan kan man utläsa att den sammantaget största gruppen invandrare i regionen är svenskar. De är totalt 330 personer. Den andra största gruppen invandrare varierar mellan de fem kommunerna. Följande tabell visar den andra och tredje största invandrargruppen i regionen.

Ort	Nykarleby	Pedersöre	Jakobstad	Larsmo	Kronoby	Totalt
Vietnameser	28	4	62	0	0	94
Ester	34	5	37	2	12	90

Den fjärde största gruppen invandrare i regionen är ryssar (57) och den femte största gruppen är somalier (51).

Utöver dessa tillkommer invandrare som är temporärt boende på orten, men kan komma att stanna flera år alternativt hela livet. Det är asylsökande vid Oravais Flyktingförläggning, filialen i Jakobstad, samt utländska studerande på turismlinjen vid Mellersta Österbottens yrkeshögskola. Flyktingförläggningen har 150 platser för vuxna asylsökande och 14 platser för ensamkommande barn. Samtliga platser är fyllda i januari 2010. De två största grupperna bland asylsökande är i januari 2010 somalier och kurder från Irak. De utländska studerandena är cirka 90 till antalet och kommer från ett stort antal olika länder i huvudsak utanför Europa. Det totala antalet invandrare i regionen blir då 1395. Att notera är att inga kvotflyktingar har anlänt direkt till kommunerna efter 1990 och att de asylsökande endast är 11,85 procent av det totala antalet invandrare på 1395. Cirka 6,45 procent är studerande. Det här innebär att flyktingar och studerande är en minoritet bland regionens invandrare.

Statistiken från befolkningsregistret beskriver enbart de personer som är skrivna i regionens kommuner och inte har finländskt medborgarskap. De invandrare som bott en längre tid i regionen kan ha blivit finländska medborgare och befolkningsregistrets statistik är därför antagligen inte helt sanningsenlig. Det finns också utlänningar i regionen som inte är kommuninvånare. Det är som nämnt asylsökande och studerande, men också säsongsarbetare. Statistiken ovan är ändå riktgivande. Man kan med säkerhet konstatera att det finns över 1100 stadigvarande bosatta invandrare och närmare 1400 utlänningar totalt i regionen.

5.3 Målsättning för integration i regionen

Integration definieras i *Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999)* som "invandrares individuella utveckling med målsättning att delta i arbetslivet och samhällslivet och samtidigt bevara sitt språk och sin kultur"³⁷ Integration beskrivs här som en individuell process, vilket är viktigt att notera. Målsättningen är dock knuten till samhällets intressen. Integration rör både individen och samhället. Integration kan beskrivas som den process som en

---

³⁷ www.finlex.fi, Lag om främjande av invandrares integration samt motagande av asylsökande (493/1999)

utlänning går igenom då hon eller han blir en del av det nya samhället. Det är att hitta sin plats i det nya samhället, att tillägna sig nödvändig kunskap, att lära sig ett eller flera språk, att hitta ett jobb, att ta del av en fritidssysselsättning och hitta en umgängeskrets. Familjelivet behöver också fungera. Det är en process som ligger i samhällets intresse, men integration är också nära förknippad med en persons självuppfattning och identitet.

En person behöver bygga upp ett sätt att fungera på i det nya samhället som inte kränker egna värderingar eller står i motsatsförhållande till de förväntningar som finns på personen från den egna gruppen. Några invandrare beskrev i intervjuerna från 2009 integration som att inte behöva vara avståndstagande för säkerhets skull och att inte behöva akta sig för främmande saker. Integration beskrevs också som att inte behöva känna sig som annorlunda eller olik. Både invandrare och aktörer lyfte i intervjuerna också fram att det är viktigt att en invandrare känner att han eller hon kan bidra med något till samhället. En invandrare beskrev det som att man känner att man inte är lika mycket värd som finländare om man inte är integrerad. Att känna att man klarar sig på egen hand och att man kan bidra är därför viktigt. Viktigt är också att en invandrare ska kunna känna sig hemma i Finland och känna tillhörighet till närsamhället. Invandrare ska kunna vara delaktiga i social, ekonomisk, politisk och kulturell mening i närsamhället.

Invandrarkoordinator Börje Mattson³⁸ som leder Västra Nylands invandrantjänst beskriver god integration som att invandraren kan hantera sin livssituation och klarar av att hitta sin egen väg och sina egna alternativ. I intervjuerna från 2009 lyfts många olika viktiga aspekter fram. Information om Finland, närsamhället, seder och bruk samt språkkunskaper behövs och invandrare behöver ha möjlighet till vägledning under integrationsprocessen. Invandrare behöver också ta eget initiativ och hitta ett sätt att fungera i en finländsk kontext. Vardagen ska inte vara så svår att den inflyttade har en ständig längtan tillbaka till ursprungslandet på grund av de svårigheterna, som en intervjuperson uttrycker det. Det krävs en vilja att anpassa sig till det nya landet hos invandraren för att lära sig det som behövs för att klara

---

38 3. Asteen yhteys, Länsi-Uudenmaan tie monikulttuurisuuteen, Västra Finlands integrationsprogram

vardagen problemfritt. En ännu större drivkraft krävs för att hitta sin egen plats och sitt sätt att leva i det nya samhället. En intervjuad uttrycker det som att man blir del av närsamhället antingen aktivt eller passivt. Aktivt är att föredra, konstaterade personen.

En ytterligare viktig faktor för god integration är invånarnas öppenhet för invandrare i närsamhället. Peter Nynäs, professor i religionsvetenskap vid Åbo Akademi, konstaterade under seminariet "Integration som möjlighet – en diskussion kring ökad delaktighet i regionen" i Jakobstad i november 2009 att en persons upplevelse av fördomar märkbart påverkar personens anpassning. I intervjuerna från 2009 framkommer att det måste finnas möjlighet till många kontaktytor för att en person ska börja känna sig hemma. Man blir integrerad till exempel via föräldrar, idrott, olika kontakter, bekantas bekanta och så vidare. Arbete och språk beskrivs ofta som de två viktigaste faktorerna för integration, men de är inte nödvändigtvis tillräckliga för att skapa god integration om de blir de enda kontaktytorna med det finländska samhället.

Det är viktigt att försöka skapa möjligheter för invandrare och finländare att mötas i regionen och aktivt verka för en öppenhet mot invandrare. Det behövs information och diskussioner med ortsbefolkningen för att kunna främja en inkluderande attityd till invandrare. Ömsesidig acceptans är den hållning som borde eftersträvas som norm mellan olika folkgrupper i regionen. En intervjuperson beskrev lyckad integration som ett mångkulturellt samhälle. Det behöver finnas utrymme för mångkultur i närsamhället. Det utrymmet kan skapas genom medvetna satsningar på mångkulturellt programutbud, satsningar på skolning och sysselsättning av invandrare, informering och diskussioner i skolor och i media samt genom att kommuninvånarna inkluderar invandrare på arbetsplatser, i skolor och på fritiden. En intervjuperson uttryckte sig angående lyckad integration som så: lyckas vi så lyckas vi tillsammans.

Integration är en process som inte bara berör invandrare. Lokalbefolkningen behöver också ha förmågan att se att man kan leva på olika sätt och att det lokala sättet att

leva inte är norm i hela världen. Finlands statsråd fäster vikt vid att dubbelriktad integration behövs³⁹ och regeringens invandrapolitiska program stöder en utveckling mot ett pluralistiskt, mångkulturellt och icke-diskriminerande samhälle⁴⁰. Integration rör kort sagt både invandrare och lokalinvånarna och både individer och samhället. I Jakobstadregionen kunde målsättningen för integrationsarbetet därför vara att trygga invandrarnas livskvalitet och visa på möjligheter till delaktighet i närsamhället samt arbeta för lokalinvånarnas fortsatta trivsel.

5.4 Integrationens betydelse för Jakobstadsregionen och dess invånare

I Jakobstadsregionens regionala strategi från 2007 framkommer att regionens styrka bl.a. är socialt kapital, starkt idrotts- och föreningsliv och evenemangskunnande. Kort avstånd mellan människor och myndigheter både mentalt och fysiskt är också en styrka, liksom internationella nätverk och företag som är exportinriktade. Arbetskraft med hög arbetsmoral är en ytterligare tillgång i regionen. De här styrkorna bör vara av nytta också för invandrare. Finlands statsråd understryker att det är viktigt att integration genomsyrar strategier och att integrationsfrämjande inkluderas i sektorernas kvalitetsstrategier⁴¹. Ett konkret mått på jämlikhet och social inkludering i Jakobstadregionen kunde vara om regionens styrkor gäller för alla folkgrupper eller om de bara gäller för några grupper.

Socialt kapital betyder att de sociala kontakterna människor emellan är många och välfungerande. Det här gäller ofta inte invandrare. Det är vanligt att invandrare har snävare sociala nätverk. Nätverken kan utvidgas på arbetsplatser, i skolor och i idrotts- och fritidsaktiviteter. Det är något som aktörer som arbetar med invandrare kan sträva efter att skapa förutsättningar för. Fotbollsverksamheten i regionen är ett exempel på lyckad integration inom fritidsaktiviteter. Många invandrare fungerar som resurser för fotbollslag och är delaktiga i verksamheten jämsides med ortsbefolkningen. Aktörer kunde arbeta för att invandrare i större utsträckning ska ta del av också andra idrotts- och fritidsaktiviteter i regionen. Invandrare kan också bilda

---

39 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 5.

40 Regeringens invandrapolitiska program, Statsrådets principbeslut 16.10.2006, 2.

41 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4.

egna föreningar. Sådan verksamhet ger synlighet åt invandrare och tjänar till att motverka segregering. Tredje sektorns roll ska inte underskattas. Det är enligt inrikesministeriet de länder som har haft ett nära samarbete med tredje sektorn i integrationsarbetet som lyckats bäst med integrationen av invandrare ⁴².

I den regionala strategin för 2015 nämns att Jakobstadsregionen ska vara välkomnande, synlig och attraktiv både nationellt och internationellt⁴³. Att Jakobstadsregionen ska vara en socialt ansvarstagande region på bred front nämns också. Visionen för 2015 talar om en öppen, attraktiv, trygg och synlig region och samhället ska vara tvåspråkigt och mångkulturellt. Öppenhet, tolerans och mångfald är de värden som ska främjas för att öka det sociala kapitalet. Jakobstadsregionen ska också vara det område där minst rasistiska brott begås 2015 och det ska finnas en mångkulturell mötesplats redan 2010. Invandrares utbildning, sysselsättning och företagande ska också främjas. De här värdena borde vara synliga både i invandrararbetet och i invandrarnas och ortsbefolkningens vardag.

Visionen för 2015 nämner också att det ska finnas internationellt inriktade spetsföretag. Det kan i framtiden behövas speciella språkkunskaper och kännedom om andra kulturer. Det är ett område där en del invandrare i regionen kunde fungera som resurser. Det kan också finnas behov av att anställa experter från andra länder i företagen. Regeringens invandrapolitiska program lyfter fram att invandring är ett sätt att öka Finlands konkurrenskraft på den globala världsmarknaden. Invandrare ska kunna fungera som arbetskraft i Finland, men också öka kunnandet i Finland genom att bidra med expertis. Det ska också finnas förutsättningar för invandrare att starta företag, fungera som arbetsgivare och upprätthålla globala nätverk. Finlands invandrapolitik stöder därför att utrymme ges för olika värderingar, mångkultur och ett samhälle utan diskriminering.⁴⁴ En internationell prägel på Jakobstadsregionen, ett samhälle som ger utrymme för mångkultur och kan integrera också familjer till arbetskraftsinvandrare, ökar på lång sikt Jakobstadsregionens konkurrenskraft. Det

---

42 <http://www.intermin.fi/publikation/332009>, Maahanmuutajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua – Kotouttamislain toteuttava alkuvaiheen ohjauksen malli Osana Suomessa, s. 17

43 www.concordia.jakobstad.fi, Näringscentralen, regional strategi

44 Hallituksen maahanpoliittinen ohjelma, 2006, ohjelman lähtökohdat

ger också utrymme för socialt kapital hos hela befolkningen och inte bara hos en del av den.

Jakobstadsregionens strategi har uppdaterats i november 2009. De målsättningar som uttrycks i den regionala strategin från 2007 gäller ännu 2010, men den uppdaterade strategin innehåller färre konkreta exempel. Den är skriven på en mera abstrakt nivå. Det finns bland annat färre konkreta exempel på regionens starka sidor i den uppdaterade strategin. Strategin från 2007 har använts i det här avsnittet därför att konkreta kopplingar mellan regionens styrkor och svagheter och integrationsarbetet ansetts vara viktiga. Samtliga exempel är inte specifikt omnämnda i den uppdaterade regionala strategin, men de omfattas trots det i målsättningarna och är fortfarande relevanta.

6 INTEGRATIONSPOLITIK I FINLAND

Finland var tidigt med att utveckla integrationspolitiken i landet. Integrationslagen togs i bruk år 1999 och var en av de första i sitt slag i Europa. Lagen svarade mot den typ av invandring som då var dominerande och behoven hos de invandrarna. Integrationsfrämjande är inte ett av Europeiska unionens officiella ärenden, men samarbete mellan europeiska länder har utvecklats under 2000-talet. Man har efter att den finska integrationslagen trätt i kraft kommit överens om gemensamma integrationsfrämjande principer. Typen av invandring till Finland har också förändrats sedan lagen trädde i kraft och regeringen strävar efter att främja arbetskraftsinvandring till Finland för att trygga tillgången på arbetskraft i framtiden.⁴⁵

I det här avsnittet kommer Finlands avtalsförbindelser som berör invandrare, principer kring integrationsfrämjande och målsättningar och strukturella upplägg av arbete med integration och invandrare att presenteras. Det är relevant också för Jakobstadsregionen i och med att det arbete som utförs där bör vara direkt kopplat till och svara mot de nationella principerna och målsättningarna.

6.1 Europeiska principer för integration

Gemensamma principer för integration har utarbetats mellan EU-länderna. Principerna är långt grunden för Finlands nationella integrationspolitik och också för integrationslagen i Finland. Samtliga principer borde synas i integrationsarbetet också på regional nivå i Jakobstadsregionen. De gemensamma principerna är följande⁴⁶:

1. Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna
2. Integration innebär respekt för Europeiska unionens grundläggande värderingar
3. Sysselsättningen är en väsentlig del av integrationsprocessen och är avgörande för invandrarnas delaktighet, för invandrarnas bidrag till värdsamhället och för att synliggöra dessa bidrag

---

45 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008 , 4.

46 <http://www.temaasyl.se>, Tema asyl & integration och A Common Agenda for Integration, Framework for the Integration of Third-Country Nationals in the European Union (2005)

4. Grundläggande kunskap om värdsamhällets språk, historia och institutioner är absolut nödvändig för integrationen. Att ge invandrarna möjlighet att förvärva denna grundläggande kunskap är viktigt för en framgångsrik integration
5. Utbildningsinsatser har avgörande betydelse för att göra invandrarna, och i synnerhet deras efterkommande, beredda att bli mer framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet
6. Invandrarens tillträde till institutionerna samt till offentliga och privata varor och tjänster på samma grund som inhemska medborgare och utan diskriminering har grundläggande betydelse för en bättre integration
7. Ofta förekommande samspel mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare är en grundläggande mekanism för integration. Gemensamma forum, en interkulturell dialog, utbildning om invandrare och invandrarkulturer och stimulerande levnadsförhållanden i stadsmiljön ökar samspelet mellan invandrare och medlemsstaternas medborgare
8. Utövandet av olika kulturer och religioner garanteras i stadgan om de grundläggande rättigheterna och måste tryggas, om utövandet inte strider mot andra okränkbara europeiska rättigheter eller den nationella lagstiftningen
9. Invandrarnas medverkan i den demokratiska processen och i utformningen av integrationspolitik och integrationsåtgärder, särskilt på lokal nivå, som stöder deras integration
10. Att integrera integrationspolitiken och integrationsåtgärderna i alla relevanta politikområden och myndighetsnivåer och offentliga tjänster är en viktig faktor vid utformningen och genomförandet av den allmänna politiken
11. Att utarbeta tydliga mål, indikatorer och utvärderingsmekanismer är nödvändigt för att anpassa politiken, utvärdera framstegen när det gäller integrationen och göra informationsutbytet effektivare

6.2 Internationella avtal

Finland har förbundit sig att följa internationella konventioner om mänskliga rättigheter, bl.a. 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning (flyktingkonventionen).⁴⁷ Det innebär att Finland ger behövande internationellt skydd. En person som kommer till finska gränsen och ber om skydd ska därför tas om hand av finska staten⁴⁸. Personen placeras på en flyktingförläggning i väntan på behandling av sin begäran om asyl eller uppehållstillstånd⁴⁹. Finland stöder FN:s flyktingorganisation (UNHCR) i övervakningen av hur flyktingkonventionen följs.

---

47 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande

48 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 14.

49 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande, asylförfarandet

Staten har i det migrationspolitiska programmet förbundit sig att fortgående utveckla det internationella skyddssystemet samt EU:s och Finlands asylsystem.⁵⁰ Det internationella skyddssystemet utvecklas bl.a. genom att stöda FN:s flyktingorganisation UNHCR att öka antalet länder som permanent deltar i vidarebosättning av flyktingar, d.v.s. mottagning av kvotflyktingar.⁵¹

UNHCR arbetar för bestående lösningar för flyktingar. Det finns tre olika alternativ: 1) frivilligt återvändande till hemlandet, 2) integration i det första asyllandet och 3) bosättning i tredje land. Vidarebosättning övervägs när en flykting inte innehar centrala mänskliga rättigheter i det första asyllandet. Finland stöder samtliga lösningar och är ett av drygt tio länder i världen som deltar i vidarebosättningen genom att ta emot kvotflyktingar för permanent bosättning. Finlands flyktingkvot bestäms årligen av riksdagen. Den är för närvarande 750 personer.⁵²

Internationellt skydd har en person som har flyktingstatus i Finland. Uppehållstillstånd beviljas på basis av behov av skydd. Det är asylsökande eller kvotflyktingar samt deras familjemedlemmar som internationellt skydd berör i Finland. Internationellt skydd gäller även för andra personer som inte anses kunna återvända till sitt hemland. De här personerna hör inte till flyktingkvoten och beviljas inte asyl, men personerna och deras familjemedlemmar kan få uppehållstillstånd på grund av behov av skydd.⁵³ Antalet asylsökande är litet i Finland jämfört med antalet i många andra länder. Sverige tog exempelvis emot drygt 36 000 asylansökningar under 2007, medan Finland endast tog emot 1500 ansökningar.⁵⁴ Antalet ansökningar 2008 var 4035.⁵⁵

---

50 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande

51 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande, Kvotflyktingpolitiken

52 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande, Kvotflyktingpolitiken

53 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande

54 Maahanmuuttajien työllistäminen ja kannustinloukut, 2/2009, 14

55 www.intermin.fi, Flyktingar och asylsökande, Mottagande av asylsökande

6.3 Lagstiftning om invandrare

1997 tog statsrådet i Finland ett principbeslut om regeringens flykting- och invandrarpolitiska program. Målet fastslogs som att invandrare på ett effektivt och smidigt sätt ska integreras i det finländska samhället och arbetslivet.⁵⁶ Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999) talar för att främja invandrares integration, valfrihet och jämlikhet genom åtgärder som stöder att invandraren tillgodoser sig sådana kunskaper och färdigheter som behövs i samhället.⁵⁷ Lagen gjordes upp på basis av regeringens program och trädde i kraft i maj 1999. Den tog tydligt fasta på invandrare som kommit till Finland av humanitära skäl eftersom invandringen till Finland då främst omfattade asylsökande och flyktingar. Få arbetskraftsinvandrare kom till Finland.⁵⁸

Målet med integrationen som ställdes upp 1997 kvarstår, men invandringen till Finland har blivit betydligt brokigare än tidigare. Arbetsrelaterad invandring samt invandring på grund av familjeband har ökat under 2000-talet, medan humanitär invandring proportionellt sett inte har ökat.⁵⁹ Den förändrade strukturen på invandring gör att integrationslagen också behöver ändras. En total revidering av integrationslagen genomförs för att uppdatera lagen till att svara mot dagens behov och faktiska invandring. Den behandlas av riksdagen under våren 2010.⁶⁰ Den mest betydande förändringen som föreslås i den nya integrationslagen är att integrationsåtgärder i fortsättningen ska innefatta alla invandrare som stannar minst ett år i Finland, oavsett orsak till invandring⁶¹. Den tidigare integrationslagen har enbart gett nyanlända invandrare, vilka anmäler sig som arbetssökande eller ansöker om utkomststöd, rätt till statliga integrationsfrämjande åtgärder⁶². En förändring som gör att samtliga invandrare som stannar minst ett år i Finland är berättigade till bland

---

56 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4.

57 www.intermin.fi, Aktuellt, Publikationer Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2.10 2008, s. 4.

58 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4.

59 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 4

60 www.intermin.fi, Under beredning, Projekt för totalrevidering av integrationslagen

61 www.intermin.fi, Under beredning, Projekt för totalrevidering av integrationslagen

62 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 16.

annat språkundervisning och undervisning om det finländska samhället innebär att betydande förändringar i kommunernas integrationsarbete är nödvändiga.

Utlänningslagen står också i förändring. Ett flertal förändringar är föreslagna, t.ex. att en persons ålder ska kunna utredas genom rättsmedicinsk undersökning, att rätten att arbeta ska fås först efter sex månader om personen har rest in i landet utan giltiga resedokument samt bestämmelser om kriterier för att en person ska räknas som fosterbarn.⁶³ De senaste händelserna gällande lagar som rör integration samt Finlands invandringspolitik i allmänhet kan läsas på inrikesministeriets hemsida www.intermin.fi under "Migration". Man kan också prenumerera på pressmeddelanden om det senaste som rör migration genom inrikesministeriets nyhetstjänst som finns under "Aktuellt" på www.intermin.fi.

Viktigt att notera är att utlänningar som är bosatta i Finland enligt Finlands grundlag (731/1999) i stort har samma rättigheter och skyldigheter som finska medborgare. Skillnaden är att utländska medborgare inte får delta i politiska val eller bli utnämnda till några höga tjänster. Utländska medborgare är heller inte värnpliktiga eller skyldiga att göra civiltjänst. Särskilda bestämmelser för utlänningars vistelse i landet, avvisning från landet, inresa och utresa bestäms i utlänningslagen och rättighet till stödåtgärder som gäller integration stipuleras i integrationslagen.⁶⁴ Att invandrare har nästan samma rättigheter och skyldigheter som finska medborgare betyder att samtliga Finlands lagar gäller för dem på samma sätt som för finländare. Invandrare har rätt att bevara sitt språk och sin kultur men inte på ett sätt som strider mot finsk lagstiftning. Polygami och könsstympning är exempelvis förbjudet i Finland.⁶⁵

Nedan är en förteckning över lagar och förordningar som gäller specifikt för invandrare⁶⁶:

---

63 www.intermin.fi, Under beredning, Ändringar i utlänningslagen utifrån den asylpolitiska utredningen, Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen, 2009.

64 Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2008, 18.

65 Maahanmuuttajien työllistymisen ja kannustinloukut, 2/2009, 33.

66 Lånat ur *En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk*, Katarina Fogde, Vanda 2007, Uppdaterad 28.11.2008.

Lagar

Utlänningslag 30.4.2004/301

Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 9.4.1999/493

Lag om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter 15.2.2002/116

Lag om likabehandling 20.1.2004/21

Lag om minoritetsombudsmannen och diskrimineringsnämnden 13.7.2001/660

Lag om förutsättningarna för förvärsarbete för medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien 30.4.2004/309

Förordningar

Förordning om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande 22.4.1999/511

Statsrådets beslut om ersättning för kostnader för flyktingar och vissa andra invandrare samt för arrangemang vid mottagande av asylsökande 512/1999

Arbetsministeriets förordning om personalen vid förläggningarnas grupphem och indelningen av utkomststödet till asylsökande och personer som får tillfälligt skydd i en del som ges ut i pengar och en del som ges ut i nyttigheter 158/2002

Arbetsministeriets förordning om brukspenning till förvarstagna utlänningar samt registrering av åtgärder i anslutning till begränsningar och kontroller 157/2002

Inrikesministeriets förordning om indelning av utkomststödet grunddel för asylsökande i nyttigheter och en del som ges ut i pengar samt om avgifter som tas ut för inkvartering och tjänster i samband med mottagandet 65/2010

6.4 Nationell målsättning för integration

Regeringens invandrapolitiska program (2006) är den plan som invandringspolitiken i Finland baserar sig på. Programmet tar speciellt fasta på invandring till Finland från tredje land, alltså utanför EES eller EU. Målsättningen för programmet är förutom att fungera som ram för invandringspolitiken också att främja utvecklingen mot ett icke-diskriminerande, mångkulturellt och pluralistiskt samhälle. Det stöder internationaliseringen av Finland och ökar Finlands konkurrenskraft. Regeringens invandrapolitiska program är dessutom ett av flera medel som svarar mot de

utmaningar som en åldrande arbetskraft och befolkning medför.⁶⁷

Ett flertal målsättningar nämns i programmet. Det övergripande målet för programmet är att "definiera invandringspolitikens värden och respektera de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna, verka för god förvaltningskultur samt avvärja hot i samband med invandring".⁶⁸ Invandringspolitikens värderingar definieras som hela samhällets värderingar. Värderingarna är sammanbundna med värderingarna i de människorättskonventioner som är bindande för Finland. De kan också kopplas direkt samman med exempelvis rättsstatsprincipen, bekämpning av rasism och diskriminering och främjande av mänskliga rättigheter. Andra exempel på centrala värden är främjande av faktisk jämlikhet, principen om barnets bästa och principen om god förvaltning samt andra rättsprinciper inom förvaltningen, såsom t.ex. insyn i verksamheten.⁶⁹ De här målsättningarna rör främst statens invandrapolitik och kan tyckas långt från vardagslivet. De visar dock på viktiga värden som bör synas också i regionalt integrationsarbete.

En mera konkret beskrivning av Finlands nationella målsättningar för integration ges i tre av Jakobstadsregionens föregående integrationsprogram. I Pedersöres integrationsprogram (2000), Staden Jakobstads integrationsprogram för invandrare (2000) samt Larsmos Program för integrationsfrämjande (1999) nämns följande fem punkter som Finlands nationella målsättning för integration:

1. Invandrare ska få grundläggande information om det finländska samhället: om de grundläggande rättigheterna och skyldigheterna samt om arbetslivet
2. Invandrarna ska få språkfärdigheter som möjliggör sysselsättning och fortsatta studier
3. Invandrare som inte är läs- eller skrivkunniga och/eller invandrare med ringa grundutbildning får kompletterande undervisning

---

67 Regeringens invandrapolitiska program, Statsrådets principbeslut 19.10.2006, 2.

68 Regeringens invandrapolitiska program, Statsrådets principbeslut 19.10.2006, 2.

69 Regeringens invandrapolitiska program, Statsrådets principbeslut 19.10.2006, 3.

4. Invandrare ska beredas möjlighet att komma i kontakt med landets invånare och samhällsliv
5. Invandrare ska delta som jämlika individer i det ekonomiska, politiska och sociala samhällslivet utan diskriminering på etnisk grund

De här punkterna är enligt Larsmos program tagna ur statsrådets utredning från 1997. De är inte uttömmande, men fortfarande relevanta och en god riktlinje för integrationsarbetet också i Jakobstadsregionen.

6.5 Uppgifter och arbetsfördelning i migrationsfrågor

Inrikesministeriet ansvarar för många uppgifter som gäller migration. Integration av invandrare är bara ett av flera områden. De andra uppgifterna är utveckling av laglig invandring, t.ex. arbetskraftsinvandring, utländska studerande och invandring p.g.a. familjeband, återvändande och återsändande, bekämpning av olaglig invandring och kamp mot människohandel. System för hjälp av offer för människohandel, förpliktelser inom ramen för internationellt skydd, mottagande av asylsökande, nationell kvotflyktingpolitik är ytterligare uppgifter. Medborgarskapsfrågor, återflyttning, utvandring och utlandsfinländare samt främjande av etnisk jämlikhet och goda etniska relationer hör också till inrikesministeriets uppgiftsområden.⁷⁰ Mera information om integrationsarbete i Finland finns på www.intermin.fi. Den ansvarsfördelning som beskrivs nedan är också redogjord för på www.intermin.fi.

En grov indelning av ansvaret för integrationsarbetet i Finland kan göras på följande sätt. **Statsrådet** är det organ som styr migrationspolitiken och migrationsförvaltningen. Det sköts utgående från målen i regeringsprogrammet och de principer som statsrådet har godkänt. **Migrations- och Europaministern** fastställer prioriteringar, huvudsakliga verksamhetslinjer och resultatmål för migrationsförvaltningens verksamhet. Det är en del av inrikesförvaltningens handlings- och ekonomiplan. Inrikesministeriets budgetförslag innehåller anslag för migrationsförvaltningen. **Inrikesministeriet** ansvarar i sin tur för

---

⁷⁰ www.intermin.fi, Migration, Uppgifter och Ansvarsfördelning

migrationsförvaltningen och migrationspolitiken, styr integrationen samt ansvarar för resultatstyrningen av Migrationsverket. **Migrationsverket** behandlar och avgör frågor som gäller enskilda utlänningars flyktingstatus och medborgarskap samt deras inresa, vistelse i landet, avlägsnande ur landet. Inrikesministeriets migrationsavdelning och Migrationsverket avtalar om Migrationsverkets viktigaste projekt vid resultatsamtal. Migrationsfrågor sköts också av inrikesministeriets förvaltningsområde samt av **gränsbevakningsväsendet och polisen**. Gränskontrollmyndigheten utfärdar i vissa särskilda fall visering vid gränsen och avvisning. Gränskontrollmyndigheten och polisen utreder även en asylsökandes identitet och resrutt.

Den lokala polisen ansvarar för att ta emot tillståndsansökningar som gäller migration och anmälning och ansökningar om medborgarskap. Uppehållstillstånd och återkomstvisering utfärdas även i vissa fall av den lokala polisen och polisen kan även besluta om avvisning av utlänningar och förlänga viseringar. Den lokala polisen har därtill hand om registreringen av EU-medborgare och deras familjemedlemmar i enlighet med utlänningslagen. Uppehållskort utfärdas också av den lokala polisen.

Utrikesministeriet är den instans som ansvarar för viseringspolitiken. Det är Finlands beskickningar i utlandet som utfärdar viseringar och tar emot anmälningar om medborgarskap och ansökningar om uppehållstillstånd. **Arbets- och näringsministeriet** följer i samråd med inrikesministeriet arbetskraftsinvandringens kvantitet och struktur och utvecklar instrumenten för det här arbetet. **Arbetskrafts- och näringscentralerna** har ansvaret på regional nivå för de invandrings- och integrationsfrågor som styrs av inrikesministeriet. **Arbets- och näringsbyråerna** vidtar i sin tur nödvändiga arbetskraftspolitiska åtgärder lokalt och ordnar arbetskraftstjänster för invandrare.

Undervisningsministeriet har som uppgift att utveckla invandrarutbildningen på olika utbildningsnivåer. **Kommunen** är på lokalnivå allmänt ansvarig och

samordningsansvarig för utvecklingen, planeringen och uppföljningen av integrationsfrämjandet. Kommunen ska vidta åtgärder och ordna service som främjar och stöder integrationen av invandrare.

7 INTEGRATION GENOM SAMARBETE, INFORMATION OCH DELAKTIGHET

Integrationsarbetet i Jakobstadsregionen bör vara ett samarbete mellan olika aktörer, invandrare och lokalbefolkning. Lyckas vi så lyckas vi tillsammans, som en av personerna i intervjuerna från 2009 uttryckte det. Man kan dela in behovet av samarbete i samarbete mellan aktörer, samarbete invandrare emellan och samarbete mellan lokalbefolkningen och invandrare. Information bör dessutom vara tillgänglig för både aktörer och invandrare och regelbundna kampanjer för att främja tolerans borde hållas i skolor. Mångkulturella evenemang, föreningsliv och frivilligverksamhet tjänar ytterligare till att öka kunskapen om andra och skapa en känsla av delaktighet hos både invandrare och finländare. En kontaktperson i integrationsfrågor i regionen är dessutom viktig för att information lätt ska vara tillgänglig. Det här avsnittet beskriver lagstadgade åtgärder och andra integrationsinsatser i regionen, men ger också rekommendationer om nödvändiga tillägg.

7.1 Kommunernas officiella ansvar i integrationsarbetet

I *Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999)* fastställs att kommuner är allmänt ansvariga och samordningsansvariga för planering, utveckling och uppföljning av integrationsfrämjande. Kommuner ska ordna tjänster och vidta åtgärder som stöder och främjar invandrares integration. Kommunen har en skyldighet att ta hand om sådana tjänster och åtgärder för invandrare som är i behov av utkomststöd och har rätt till en integrationsplan. Arbets- och näringsbyrån kan också i vissa fall anvisa invandrare till kommunens åtgärder och tjänster, exempelvis till socialbyrån.⁷¹

Kommunernas skyldighet att ordna integrationsfrämjande tjänster och vidta åtgärder för invandrare gäller för närvarande enligt lag enbart nyanlända invandrare som är anmälda som arbetssökande invandrare alternativt ansöker om utkomststöd.

---

⁷¹ www.finlex.fi, *Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999)*

Integrationstiden är tre år i Finland, men kan i särskilda fall förlängas till fem år. Invandrarna ska också vara skrivna i kommunen för att ha rätt till integrationsfrämjande tjänster och åtgärder. Asylsökande står utanför den här rättigheten. Utländska studerande hör inte heller till dem som har rätt till kommunens integrationsfrämjande tjänster. Arbetskraftsinvandrares familjer samt ingifta och därtill samtliga invandrare som bott mera än tre år i Finland står utanför kommunens integrationstjänster. De här personerna har tillgång till kommunernas övriga tjänster precis som alla andra kommuninvånare om de är skrivna i en kommun. Asylsökandes ärenden sköts till stor del av flyktingförläggningarna, men dagvård och skolgång sker i stor utsträckning i kommunernas ordinarie daghem och skolor. Arbetskraftsinvandrare och anhöriginvandrare får mycket lite vägledning för närvarande, vilket är en svaghet i hela Finlands integrationsarbete.

7.2 Andra aktörer som har integrationsfrämjande verksamhet

I Jakobstadsregionen finns många företag som har invandrare som en del av sin arbetskraft. Företagen Snellman och Prevox har exempelvis lång erfarenhet av invandrare, och pälsfarmer och grisproducenter har ofta åtminstone periodvis utländsk arbetskraft. Invandrare har också själva företag, t.ex. restauranger, tolk- och översättningsservice, städföretag och försäljning av speciella matprodukter. Många invandrare håller också kurser på arbetarinstitut och medborgarinstitut. Det här är en styrka. Arbetskraftsinvandrare är samtidigt en grupp som får mycket lite stöd utanför arbetsplatsen, vilket är en svaghet. Arbetskraftsinvandrare får stöd från företaget som tar emot dem, men inget enhetligt system finns för företag som tar emot arbetskraftsinvandrare. Det finns inte heller någon neutral part en arbetskraftsinvandrare kan rådfråga angående arbetsförhållanden eller arbetsplatsen. Arbetskraftsinvandrares familjer står också utan stöd. Barnen kommer in i dagvård och skolan, men om en förälder är hemma med barnen blir den personen ofta förhållandevis isolerad.

Det finns några föreningar och församlingar i regionen som har med många invandrare i sin verksamhet. Det är exempelvis fotbollsföreningar i flera kommuner,

Metodistkyrkan och Musikcafé After Eight i Jakobstad. Det finns också en vietnamesisk förening, ett samfund för Finland-Ryssland, en Greklandsförening, en engelsk klubb i Jakobstad och en internationell klubb som ordnar ungdomsutbyten i Nykarleby. Det är dock bara den vietnamesiska föreningen som drivs av invandrare.

Allmänt kan man säga att invandrare för närvarande deltar endast i ett fåtal föreningar och att mycket få invandrare har skapat egna föreningar. Det finns få vänfamiljer år 2010. Organiserad volontärverksamhet inom invandrararbete eller bland invandrare finns i mycket blygsam omfattning. I Jakobstadsregionen finns ett starkt föreningsliv, vilket bidrar till att skapa ett starkt socialt kapital. Invandrarna har dock för närvarande liten del i den verksamheten. Att notera är ändå att kontakter mellan invandrare och lokalbefolkningen i någon mån även uppstår på initiativ av lokalbefolkningen i Jakobstadsregionen. Det kan finnas engagerade privatpersoner som inte beaktats i det här programmet.

7.3 Kommunernas lagstadgade integrationsarbete

I Jakobstad samarbetar arbets- och näringsbyrån med socialbyråerna i regionen kring uppgörande av integrationsplan för arbetssökande nyankomna invandrare i hela regionen. Många invandrare i Kronoby besöker Karleby arbets- och näringsbyrå, men i övrigt används byrån i Jakobstad. Socialbyråerna sköter utkomststödärenden för invandrare som är skrivna i regionens kommuner. Oravais Flyktingförläggningens enhet i Jakobstad har egna socialarbetare som sköter de asylsökandes utkomststöd. Flyktingarna övergår till kommunens tjänster när de fått uppehållstillstånd och kommunplats och flyttat från flyktingförläggningen. Flyktingförläggningen ordnar också en del fritidsaktiviteter och har därmed samarbete med föreningar. Samarbetet mellan socialbyråerna och arbets- och näringsbyrån i Jakobstad fungerar förhållandevis väl, även om tiden för uppgörande av integrationsplaner är knapp. Det nuvarande upplägget av integrationsarbetet är uppbyggt kring de lagstadgade integrationsåtgärderna. Samarbete finns endast i liten utsträckning med aktörer som till exempel företag och föreningar. Man kan samtidigt konstatera att kommunerna är de största arbetsgivarna i regionen, men att få invandrare arbetar för kommunerna.

Kommunen och arbets- och näringsbyrån samarbetar kring integrationsfrämjande åtgärder. De integrationsfrämjande åtgärderna ska vara följande enligt "Åtgärder och tjänster som främjar och stöder integration" i *Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999)*:

- 1) vägledning, rådgivning och information
- 2) introduktion i samhället och samhällslivet
- 3) undervisning i finska eller svenska
- 4) åtgärder jämställbara med arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och arbetskraftsåtgärder
- 5) undervisning i läs- och skrivkunnighet samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen
- 6) tolkning
- 7) åtgärder och tjänster som främjar jämlikhet och likställdhet
- 8) åtgärder och tjänster som påkallas av specialbehov bland minderåriga invandrare
- 9) åtgärder och tjänster för grupper som behöver särskilt stöd
- 10) andra åtgärder och tjänster som stöder invandrare att på egen hand skaffa sig de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället

Lagen understryker också att det är viktigt att i arbetet beakta barnets bästa.⁷²

Man kan konstatera att de lagstadgade integrationsåtgärderna och -tjänsterna för närvarande långt sköts av arbets- och näringsbyrån, utbildningsinstanserna, polisen och socialbyrån. Flyktingförläggningen sköter till stor del sina asylsökandes ärenden i egen regi, men samarbetar med dagvård, skolor, polisen, socialen och arbets- och näringsbyrån. Socialarbetare både vid Jakobstads socialbyrå och vid flyktingförläggningen har också kontakt med en del föreningar. Tolkning sköts i huvudsak av Österbottens tolkcentral i Vasa via telefontolkning.

---

⁷² www.finlex.fi, *Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande (493/1999)*

I Nykarleby, Pedersöre och Larsmo har socialbyrån väldigt få invandrarklienter 2010. Kronoby socialbyrå har inga invandrarklienter alls. Det beror på att inga kvotflyktingar har tagits emot i regionen sedan 1990. I samtliga kommuner förutom Pedersöre finns det dock kvar personer som tidigare har arbetat med kvotflyktingar, vilket är en tillgång ifall kommunerna bestämmer sig för att ta emot nya kvotflyktingar. Det finns de facto planer på att årligen ta emot kvotflyktingar i regionen från och med 2010, men det är upp till varje kommun att besluta om mottagande.

De tjänster och åtgärder som finns och används i regionen 2010 är bra men otillräckliga. Det finns bred erfarenhet av invandrararbete i regionen, vilket är en styrka. Det är däremot uppenbart att ett lyckat regionalt integrationsarbete inte kan utföras enbart av några enskilda aktörer. Det behövs ett bredare samarbete kring regionens integrationsarbete som innefattar betydligt flera aktörer än tidigare. Ett sådant samarbete skulle också avlasta de aktörer som 2010 bär det största ansvaret. Det finns redan 2010 flera aktörer i regionen som utför integrationsfrämjande arbete än de som åläggs att ta sig an integrationsarbetet av Finlands lag. Koordinering av arbetet och kontakt mellan de olika aktörerna har däremot saknats fram till 2009. Det finns också ett flertal behov som inte ännu täcks i regionen.

7.4 Svagheter i regionens integrationsarbete enligt intervjuer gjorda 2009

I intervjuerna gjorda 2009 kom det fram att invandrare ofta ställer frågor som går utanför enskilda aktörers arbetsbeskrivningar. Arbets- och näringsbyrån besöks också ofta av utländska studerande. De har ingen rätt till hjälp med att söka jobb, men tar trots det upp arbetstid då de kommer på besök. Lärare och företag sköter också ibland privata ärenden och rådgivning i olika frågor som rör invandrare. Enskilda aktörer har ofta svårt att svara på frågor utanför sin arbetsbeskrivning och det tar också upp värdefull arbetstid och ökar arbetsbördan. Regionen skulle därför behöva en integrationskoordinator som kunde svara på frågor, vägleda, rådgiva och informera både invandrare och aktörer.

Man kan konstatera att de svaga punkterna i Jakobstadsregionen enligt intervjuerna

från 2009 är punkt 1 i kapitlet ovan, alltså vägledningen, informationen och rådgivningen. Arbets- och näringsbyrån, socialarbetarna, läroanstalterna, företagen och de få vänfamiljer som finns sköter vägledningen, men inte i tillräcklig grad. Alla invandrare har heller inte tillgång till lagstadgade integrationsåtgärder och kan därför bli helt utan vägledning, rådgivning och information. Punkt 7, alltså åtgärder för att främja jämlikhet och jämställdhet, är också underutvecklad.

Punkt 10, d.v.s. andra åtgärder och tjänster, produceras i någon mån av projekt, samfund och föreningar, men utan direkt samarbete med kommunen eller andra aktörer. En ytterligare svaghet som uppdagats i intervjuerna är att språkundervisningen på grund av resursbrist ofta består av en grupp invandrare som är väldigt blandad. Invandrarna har helt olika utbildningsbakgrunder. Det är inte ändamålsenligt att undervisa en analfabet och en universitetsutbildad i samma grupp. Under 2009 rådde det också brist på kurser i svenska för asylsökande och internationella studerande. Internationella studerande har behov av kurser med undervisning i svenska på engelska. Läxhjälp skulle också behövas och behov finns därtill av vänfamiljer, invandrarföreningar och andra grupper som träffas regelbundet på fritiden. Punkt 7, åtgärder för att främja jämlikhet och likställdhet, sköts 2010 av arbets- och näringsbyrån, genom utbildning och genom projekt och föreningar, men inte på ett målmedvetet och samordnat sätt. Det skulle också behövas åtgärder som främjar jämlikhet och likställdhet i samhället i stort. Årliga informationskampanjer borde ordnas i skolor och veckan mot rasism borde uppmärksammas genom en festival som olika insatser och många olika aktörer engagerar sig i vecka 11 eller 12 i mars. Det är kutym i många städer i Finland, men har inte varit en del av festivalutbudet i Jakobstadsregionen.

7.5 Behov i det regionala integrationsarbetet

Utöver det arbete med integration och invandrare som redan existerar i regionen finns det några behov som inte täcks alls eller som täcks i otillräcklig mån. Behoven varierar mellan olika grupper av invandrare och delas därför nedan in enligt olika kategorier av invandrare. Först nämns dock några allmänna behov.

Allmänna behov:

1. Fortgående koordinering av invandrararbete
2. Ett tvärsektorielt samarbetsorgan för regionens invandrararbete
3. Samarbetsorgan eller nätverk för invandrararbete inom olika yrkesgrupper, t.ex. församlingarna i regionen eller mellan fotbollsföreningar
4. Informationscenter där både aktörer och invandrare kan få vägledning, information och råd kring integrationsärenden, studier, jobb, fritidsverksamhet
5. Fortgående arbete för jämlikhet, likställdhet och tolerans
6. Mångkulturella mötesplatser och evenemang
7. Flera invandrarföreningar
8. Invandrare som är politiskt eller ideellt engagerade
9. Eventuellt sociala företag eller andelslag som engagerar invandrare i sin verksamhet
10. Invandrare verksamma inom alla sektorer och inom många olika yrken

De allmänna behoven ovan är samtliga sådana som inte täcks i nuläget 2010. Punkt 1-6 ska upprättas inom ramen för IMMI-projektet. De bör i fortsättningen upprätthållas av regionens integrationsansvariga. Punkt 7-10 borde samtliga aktörer som är involverade i invandrararbete och invandrarna själva arbeta för. Integrationsarbetet i regionen skulle nå långt om behoven ovan tillgodoses. Nedan nämns ytterligare några specifika behov per invandrarkategori utöver de allmänna behoven.

Arbetskraftsinvandrare:

- möjlighet att kontakta neutral part i frågor som rör arbetet (obundet informationscenter)
- språkutbildning under arbetstid i språket på arbetsplatsen
- invandrarföreningar
- fritidsaktiviteter
- acceptans hos lokalbefolkningen och en inkluderande omgivning för eventuell familj

Anhöriginvandrare:

- hjälp med att hitta jobb eller kursverksamhet
- språkutbildning på rätt nivå i både finska och svenska
- grupper för mammor som är hemma med barn eller arbetslösa
- grupper för män utan sysselsättning
- invandrarföreningar
- fritidsaktiviteter
- mentorverksamhet i skolorna
- läxhjälp och läshjälp

Asylsökande:

- språkutbildning på rätt nivå i valfritt inhemskt språk
- möjlighet att delta i praktisk sysselsättning
- hjälp med att hitta jobb
- grupper för kvinnor som är hemma med barn eller arbetslösa
- grupper för män utan sysselsättning
- fritidsaktiviteter
- vänfamiljer
- läxhjälp

- invandrarföreningar

Utländska studerande:

- språkundervisning i både finska och svenska med engelska som grundspråk
- möjligheter att delta i frivilligorganisationer för att få referenser och erfarenhet
- fritidsaktiviteter med finländska ungdomar
- hjälp med att söka deltidsjobb och sommarjobb
- möjlighet att besöka kyrkor eller religiösa samfund

7.6 Samarbete mellan olika aktörer i regionen

Den nya integrationslagen kommer troligen att gälla för samtliga invandrare som stannar i Finland i minst ett års tid.⁷³ Under 2010 kommer inrikesministeriet att pröva den kommande integrationslagen genom att i 12 finländska kommuner införa en försökslag. Centralt i arbetet är att de 12 kommunerna fördomsfritt ska samarbeta med olika lokala aktörer. Myndigheterna ska inte ensamma arbeta för integration, utan samarbete kan upprättas mellan myndigheter, kommuner och tredje sektorn.⁷⁴ Företag behöver också inkluderas.

I "Regional strategi för Jakobstadsregionen" (2007) nämns ett djupare samarbete inom regionen och mellan regioner som vision för 2015. Det här kan också överföras på invandrararbetet i form av att samarbetet mellan aktörer ökar och kontakt också upprätthålls mellan invandrararbetare i andra regioner. Strukturerat samarbete mellan den offentliga, privata och tredje sektorn är ytterligare ett mål för 2015. Det kunde förverkligas i invandrar- och integrationsarbetet genom att ett samarbetsorgan med representanter från alla sektorer bildas. Samarbete mellan sektorerna sker redan i nuläget i många fall, men kontakterna kan ännu breddas och bli tätare. Att öka och bredda samarbetet med olika lokala aktörer i integrationsarbetet är även i enlighet med inrikesministeriets riktlinjer inför ändringen av integrationslagen.

---

⁷³ www.intermin.fi, Under beredning, Projekt för totalrevidering av integrationslagen

⁷⁴ <http://www.intermin.fi/newslis/pbic/20091214041>

Samarbete bör ske både inom enskilda yrkesgrupper och mellan yrkesgrupperna genom samarbetsorganet.

Lagändringen innebär att en omorganisering av integrationsarbetet är nödvändig. Ytterligare finansiering behövs för att kunna utvidga kommunernas integrationsarbete till att involvera också arbetskraftsinvandrare, anhöriginvandrare och utländska studerande. Integrationsarbetet behöver ändå inte i sin helhet falla på kommunerna även om de bär det formella ansvaret. En del av integrationsarbetet kan skötas av föreningar, samfund och kyrkor, företag, invandrarorganisationer och frivilligorganisationer i samarbete med kommunen. Kommunen kan köpa tjänster av dessa då finansiering frigörs, men aktörer kan också göra ett kompletterande integrationsarbete i egen regi.

Det som skulle behövas i regionen är ett informationscenter och ett tvärsektorielt samarbetsorgan för invandrararbete. Informationscentret kunde svara för vägledning, information och rådgivning av både invandrare och aktörer som arbetar med invandrare. Informationscentret skulle vara en neutral rådgivare för invandrare såväl som aktörer i och med att det inte direkt är bundet till något företag eller någon statlig myndighet. Informationscentret kunde därtill vid behov fungera som arrangör av utbildning i invandrarfrågor för företag. Förmän på företag kan till exempel behöva utbildning i att vägleda invandrare i det praktiska arbetet på företaget. Informationscentret kunde också ansvara för att arbeta för ett mångkulturellt och tolerant samhälle, genom t.ex. årliga kampanjer mot rasism i regionens högstadier. Det svarar mot målsättningen i regeringens invandrapolitiska program att arbeta för ett icke-diskriminerande samhälle. Utöver en informationspunkt behövs även ett tvärsektorielt samarbetsorgan för fortgående utveckling av integrationsarbetet i regionen. Det kunde bestå av en grupp på cirka 10 personer som är engagerade i invandrarfrågor. Invandrarrepresentanter är givetvis ett måste. Samarbetsorganet kunde sammanträda två gånger per år. Det kunde behandla den aktuella situationen, antalet invandrare från olika delar av världen med olika status på uppehållstillståndet samt aktuella behov och möjliga åtgärder. Samarbetsorganet kunde också utreda behovet av invandrar- eller integrationsprojekt samt göra upp förslag eller behandla

förslag till nya projekt.

Utöver de här två nya strukturerna kan man tillägga att också föreningar, samfund, kyrkor, företag och invandrare själva spelar en viktig roll i skapandet av förutsättningar för integration i regionen. Föreningar kan fylla en viktig funktion genom att engagera invandrare på fritiden. Samfund och kyrkor kan också erbjuda samvaro och aktiviteter. Företag är viktiga arbetsgivare och kan i samarbete med arbets- och näringsbyrån undersöka möjligheten till språkkurser för arbetstagarna. Företag kan också samarbeta med föreningar, samfund och kyrkor genom att erbjuda sysselsättning och samvaro åt arbetstagarens familj. Frivilligorganisationer kan exempelvis ordna vänfamiljsverksamhet och läxhjälpverksamhet och andra sociala tjänster. Invandrарorganisationer kan utgöra mötesplatser för invandrare, stärka deras kulturella identitet och modersmål. Invandrare kan också själva exempelvis starta företag, bilda föreningar kring olika intressen och engagera sig politiskt. Sådan verksamhet skulle öka möjligheterna för invandrare lokalt och bidra till att göra lokalsamhället mera mångkulturellt och pluralistiskt. I Jakobstadsregionen har vietnameserna exempelvis startat ett flertal restauranger, vilket berikat staden. Det finns också många aktiva idrottare i staden som är invandrare. Företagsamhet och engagemang i föreningsliv kunde ändå uppmuntras ytterligare. Folkhögskolorna och Näringscentralen Concordia spelar en viktig roll genom att uppmuntra företagsamhet. Föreningarna gör för närvarande inget aktivt arbete för att öka invandrarnas deltagande i sin verksamhet, men välkomnar givetvis invandrare med i sin verksamhet om de visar intresse.

8 KATEGORIER AV INVANDRARE OCH DERAS RÄTT TILL TJÄNSTER

Det finns många olika kategorier av invandrare och Jakobstadsregionen har en blandning av alla kategorier. Det är skäl att reda ut vilka de vanligaste kategorierna av invandrare är och vilken rätt de har till invandrarpolitiska åtgärder och övriga integrationsfrämjande åtgärder.

8.1 Asylsökande

Migrationsverket koordinerar flyktingförläggningarna i Finland och sköter asylsökandes ansökningar om uppehållstillstånd och familjeåterförening. Polisen sköter förhör om resrutt och tar emot ansökningar om uppehållstillstånd, familjeåterföreningar och främlingspass. Lokal polis sköter också avvisningsärenden om ansökan om uppehållstillstånd blir avslagen. Flyktingförläggningarna i Finland ordnar boende, skolning och handledning av asylsökande under den tid de asylsökande inte har uppehållstillstånd. Minderåriga ensamkommande barn bor kvar tills de har fyllt 18. De representeras i myndighetsärenden av en företrädare. Arbets- och näringsbyrån gör i vissa fall också upp integrationsplaner för asylsökande som bor på flyktingförläggningen, även om flyktingen i de flesta fall har flyttat över till kommunen då integrationsplanen görs upp. Flyktingarna flyttar ut från flyktingförläggningen när de fått uppehållstillstånd och kommunplats. De ska då registrera sig vid magistraten och skaffa ett FPA-kort. Ansvaret för deras fortsatta liv vilar därefter på flyktingarna själva och den mottagande kommunen.

I Jakobstadsregionen finns sedan februari 2009 en flyktingförläggning. Den är placerad i Jakobstad. År 2010 har den 150 platser för vuxna och barnfamiljer samt ett grupphem för 14 ensamkommande barn. 21 personer är anställda för att sköta verksamheten. De står för bland annat boende, utbetalning av utkomststöd, vägledning under asylprocessen och ordnande av skolgång i kommunen. Fritidsverksamhet finns också i viss mån. Asylsökande är också intresserade av jobb, men de saknar ofta den kompetens som behövs och tillräckliga språkkunskaper. Asylsökande utan uppehållstillstånd har inte rätt till TE-byråns tjänster. Det finns ett

behov av både ytterligare språkundervisning, speciellt i svenska, och flera vänfamiljer för asylsökande på Oravais Flyktingförläggning, filialen i Jakobstad. Det här behovet kunde täckas av volontärverksamhet.

Asylsökande utgör en utmaning speciellt för skolorna. Det är svårt att organisera undervisning för asylsökande eftersom det inte är möjligt att förutsäga det årliga antalet asylsökande som kommer till flyktingförläggningen. Det är dessutom osäkert hur länge en flyktingförläggning fortsätter att verka på en ort. Asylsökande anländer också vid olika tidpunkter på året och har varierande utbildningsbakgrund. Det gör att det är omöjligt att få till stånd enhetliga grupper som inte ändras under årets gång. Långsiktig planering försvåras och lärare kan enbart anställas på viss tid.

8.2 Kvotflyktingar

Finland har åtagit sig att ta emot 750 kvotflyktingar per år. Kvotflyktingarna kommer direkt från FN:s flyktingläger till en kommun i Finland. Det är kommunens ansvar att ordna så att deras ärenden sköts och så att personerna får vägledning och handledning. Flyktingförläggningarna är statliga instanser, medan mottagning av kvotflyktingar sköts av enskilda kommuner. Kommunerna får dock ersättning för utgifter i samband med flyktingar både då det gäller asylsökande vid flyktingförläggningar och kvotflyktingar som kommer till kommunerna.

Staden Jakobstad är den ort i regionen som har flest invandrare. Arbets- och näringsbyrån som har en central roll i arbetssökande invandrares integrationsprocess finns också i Jakobstad. Socialbyrån i Jakobstad har en person som arbetar med invandrarärenden. Det är en deltidstjänst och uppgifterna innefattar i huvudsak utkomststödsärenden. Socialbyråerna i övriga kommuner sköter utkomststödsärenden för invandrare i respektive kommun. Kvotflyktingar mottogs i olika kommuner i Jakobstadsregionen på 1990-talet, men sedan dess har inget mottagande skett. Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden beslutade dock 2009 att en kontinuerlig mottagning av kvotflyktingar kan upprättas i Jakobstadsregionen från och med 2010. En utlänningsbyrå bör inrättas och också en

arbetsgrupp för flyktingarbete ifall någon kommun i regionen beslutar sig för att ta emot kvotflyktingar. En deltidstjänst för invandrar- och flyktingarbete räcker i sådana fall inte till. Utlänningsbyrån kan ändå inte ta hand om samtliga invandrarärenden i och med att integrationslagen ännu 2010 stipulerar att det är enbart invandrare med uppehållstillstånd som har rätt till kommunala integrationstjänster. Ett informationscenter för invandrar- och integrationsärenden borde upprättas för att sköta koordineringen av invandrararbetet som helhet i regionen.

Kvotflyktingar är mera förutsägbara än asylsökande i och med att de tas emot direkt till kommunerna och med säkerhet anländer varje år. Nationaliteten kan förutsägas åtminstone några månader på förhand och tidpunkten för mottagandet kan också planeras. En kontinuerlig mottagning av kvotflyktingar möjliggör därför långsiktig planering i bland annat skolor. Kvotflyktingar är i själva verket den enda grupp som är förutsägbar och som enkelt kan koordineras. Arbetskraftsinvandrare kommer när det finns behov av arbetskraft och personer som invandrar på grund av familjeorsaker flyttar till regionen när det passar dem själva. Kontinuerlig mottagning av kvotflyktingar är därför att rekommendera för att ett fungerande invandrararbete som också är långsiktigt ska kunna byggas upp. Det system som byggs upp om kvotflyktingar tas emot skulle vara till nytta också för övriga kategorier av invandrare.

8.3 Arbetskraftsinvandrare

Arbetskraftsinvandrare har inte rätt till integrationsfrämjande åtgärder. Det är helt och hållet företagen som sköter deras ärenden och de har för närvarande ingen neutral instans att vända sig till. Polisen sköter deras arbetstillstånd och skatteverket sköter skattekortet. Inom tillfälliga projekt kan det finnas möjlighet för arbetskraftsinvandrare att få språkundervisning på arbetsplatsen, men ingen fortgående verksamhet finns. Rätten till integrationsåtgärder kan också gå en invandrare som jobbar förbi. En invandrare som blir arbetslös tre år efter ankomsten till Finland och ännu inte behärskar de inhemska språken speciellt väl har exempelvis inte längre rätt till språkutbildning. Permitteringar eller uppsägningar kan också vara ett stort problem för arbetskraftsinvandrare eftersom deras uppehållstillstånd ofta

förutsätter en viss lön per månad. Det finns heller ingen aktör som bär ansvar för deras integration eller för deras familjs integration.

8.4 Anhöriginvandrare

Anhöriginvandrare kan ha anlänt genom familjeåterföreningar med asylsökande som fått uppehållstillstånd i Finland. En hel familj kommer då till Finland och kommunen dit familjen anländer har ansvar för att den ska komma tillrätta i Finland.

En annan typ av anhöriginvandrare är arbetskraftsinvandrarens familjer som flyttar med den person som har fått jobb i Finland. Kommunen har ansvar att ordna en integrationsplan och en arbetsplats eller språkutbildning eller annan utbildning för maken eller maken om denna registrerar sig som arbetssökande. Barnen börjar i skola eller i daghem. En stor risk för isolering finns om en kvinna eller man stannar hemma och sköter familjen utan att anmäla sig som arbetslös. Den personen får ingen språkundervisning och inte heller någon introduktion i det finska samhället. Rätten till integrationsåtgärder går dessutom ut efter tre års vistelse i Finland, vilket innebär att möjligheten till integrationsåtgärder förbigår en del invandrare.

En tredje typ av anhöriginvandrare är ingifta personer. Det är ofta kvinnor som gifter sig med finska män eller invandrare som gifter sig med finska kvinnor. De här invandrarna har bara stöd från arbets- och näringsbyrån om de anmäler sig som arbetssökande. Skolorna där språkutbildning ordnas hjälper dem ofta, även om de inte har någon skyldighet till det. Något annat stöd har inte ordnats. De ingifta skulle behöva mötesplatser där de kan utvidga sitt sociala nätverk och öva språk.

8.5 Utländska studerande

Utländska studerande anländer direkt till skolorna och är inte skrivna i kommunerna. De har uppehållstillstånd med B-status, vilket betyder att de inte har rätt till någon integrationsplan från arbets- och näringsbyrån, till studiestöd eller till sociala förmåner. Utländska studerande har heller inte rätt till språkutbildning och de har en

begränsad rätt att arbeta. Utländska studerande har för närvarande ingen neutral instans att vända sig till angående exempelvis möjlighet att få jobb, problem med skolan eller möjligheter att praktisera i regionen. De har endast rätt att studera och att på egen hand söka deltidsjobb. Integreringen av dem faller helt och hållet på läroinrättningen. Utländska studerande kan komma att inkluderas bland invandrare som har rätt till statliga integrationsåtgärder i och med att integrationslagen troligen ska utvidgas till att gälla samtliga invandrare som stannar minst ett år i Finland.

9 INTEGRATIONS- OCH INVANDRARTJÄNSTER I REGIONEN

Det här kapitlet ger konkreta exempel på integrationsarbetet i Jakobstadsregionen. Det kan också läsas fristående som ett slags uppslagsverk över de aktörer i regionen som arbetar med invandrare. Tanken är att kapitlet också ska ge en helhetsbild av den aktuella sammansättningen av integrationstjänster i regionen.

9.1 MYNDIGHETER

I det här kapitlet beskrivs integrationstjänster med direkt anknytning till staten och integrationslagen.

9.1.1 Magistraten

Magistraterna är en del av den statliga lokalförvaltningen. Magistraterna är de lokala myndigheter som står för folkbokföringen, föreningsregistret, förmyndarärenden, handelsregistret och farkostregistret. Övriga uppgifter som magistraten sköter är prövning av hinder mot äktenskap, fastställelse av riktigheten av delägarförteckningar i bouppteckningar och namnändringar. Häradsskrivaren vid magistraten fungerar som notarius publicus, offentligt köpvittne och vigselförrättare.⁷⁵

Det finns 24 magistrater på sammanlagt 52 verksamhetsställen i Finland. Länsstyrelsen är ansvarig för magistratens uppgifter på Åland.⁷⁶ Magistraten i Vasa, enheten i Jakobstad, betjänar invandrare bland annat genom att registrera en boningsort när personen har fått en hemkommun. Uppehållstillstånd och eventuellt pass bör uppvisas på plats. Intyg över äktenskap och eventuella födelseattester för barn ska också medtagas. Alla personer som inte är nordiska medborgare och som har uppehållstillstånd i Finland bör anmäla sig till magistraten.⁷⁷

---

75 www.maistraatti.fi

76 www.maistraatti.fi

77 www.maistraatti.fi

Mera information om magistraten och anvisningar om hur man ska gå tillväga som utlänning finns på finska och svenska, men inte på engelska, på <http://www.maistraatti.fi/se/index.html>. Adressen till magistraten i Jakobstad är:

Besöksadress:

Magistraten i Vasa
Enheten i Jakobstad
Köpmansgatan 8
68601 JAKOBSTAD

Postadress:

Magistraten i Vasa
Enheten i Jakobstad
PB 26
68601 JAKOBSTAD

Telefonnummer till växeln: 071 874 1121

9.1.2 Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån)

TE-byråernas allmänna tjänster, som är tillgängliga för alla finländare och personer med permanent eller fortlöpande uppehållstillstånd (A-status) i Finland, är rådgivning och vägledning, information om skolning och yrke, information om arbetsplatser samt arbetsvals- och karriärplaneringstjänster. TE-byråerna erbjuder ett stort antal tjänster för tre olika grupper: personkunder som använder enskilda tjänster, arbetssökande och arbetslösa arbetssökande. TE-byråerna har en skyldighet att hjälpa personer som inte lyckas hitta jobb på egen hand. De har också en skyldighet att hänvisa kunder till andra myndigheters service, t.ex. hälsovård, socialvård eller utbildning, när behov finns. Alla invandrare har inte rätt till TE-byråernas tjänster, men det har visat sig att de som har rätt till tjänster kräver en dubbel eller trippel arbetsinsats av personalen på TE-byråerna jämfört med finländska kunder.⁷⁸

Det är endast invandrare med permanent uppehållstillstånd eller EU-medborgarskap som har rätt att söka arbete via arbets- och näringsbyrån. De grupper av invandrare som inte har rätt till arbets- och näringsbyråns tjänster är:

- studerande (har rätt att arbeta på deltid och under studielov)

---

78 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 44.

- arbetskraftsinvandrare med tillfälligt uppehållstillstånd
- familjemedlemmar med tillfälligt uppehållstillstånd
- asylsökande (har rätt att arbeta under asylansökningstiden)

TE-byrån har ett stort ansvar för integration på lokalt plan. Byrån har ansvar för att tillsammans med socialbyråerna i regionen göra upp integrationsplaner för arbetslösa invandrare som är kunder vid arbets- och näringsbyrån. I planen uppgörs med vilka åtgärder invandraren ska hjälpas att komma in i det finländska samhället och arbetslivet.⁷⁹ Invandraren får integrationsstöd och möjligheter till studier, praktik och andra åtgärder under en period på tre år.⁸⁰ Under planperioden utreds även hur ett yrke som förvärvats eller en examen som avlagts i ett annat land kan fås att motsvara det finländska arbetslivets krav och vilket slags tilläggsutbildning som eventuellt behövs. Integrationsplanen uppföljs under hela integrationstiden och justeras vid behov. I planen överenskommes på ett konkret plan vad invandraren själv skall göra och vilka åtgärder myndigheterna står för. Alla parter förbinder sig att följa det som överenskommit.⁸¹

Enligt Finlands grundlag §19 moment 2 har varje individ rätt till en grundläggande inkomst i olika livsskeden. Invandrare nämns inte skilt, men de har rätt till en grundinkomst bland annat vid arbetslöshet och arbetsoförmögenhet.⁸² Invandrares arbetslöshetsprocent är ungefär tre gånger så hög som finländarnas. Den var i september 2008 17,7%. Arbetslösheten är också betydligt högre bland kvinnor än bland män. Statistiken blir dock något förvriden i och med att alla invandrare som går i integrationsutbildning skrivs som arbetslösa.⁸³ En stor orsak till hög arbetslöshet bland invandrare är svaga kunskaper i finska och svenska.⁸⁴ Att notera är ändå att en hög andel av invandrarna (79%) är i arbetsför ålder, medan andelen arbetsföra finländare är betydligt lägre (66%). Invandrare har också en hög motivation att bli del

---

79 *En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk*, Katarina Fogde, Vanda 2007, Uppdaterad 28.11.2008, 6-7.

80 Arbetskraftbyråns utlåtande, 30.10.2008, Förfrågan angående placering av kvotflyktingar, Begäran om utlåtande Dnr 734/2008

81 *En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk*, Katarina Fogde, Vanda 2007, Uppdaterad 28.11.2008, 6-7.

82 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 34.

83 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 19-20.

84 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 34.

av arbetskraften.⁸⁵ I Jakobstadsregionen är arbetslösheten cirka tre gånger så hög bland invandrare jämfört med ortsbefolkningen⁸⁶. Det är därför mycket viktigt att arbeta för att hitta olika vägar för invandrare ut i arbetslivet.

TE-byrån i Jakobstad svarar för arbetskraftsservice som främjar och stöder invandrades integration samt undervisning i läs- och skrivkunnighet tillsammans med närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten (ELY-centralen). ELY-centralen finns i Vasa. Grundläggande utbildning ordnas för invandrare som registrerats som arbetssökande och arbets- och näringsbyrån bär även ansvaret för övriga uppgifter som anvisas den i integrationslagen. (Integrationslagen 511/1999, § 6c)⁸⁷ Närmare beskrivning av TE-byråernas uppgifter i integrationsfrämjande arbete finns i *En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk* (2007, uppdaterad 28.11.2008). Man kan också läsa om TE-byråernas arbete på www.mol.fi på finska och svenska och i någon mån på engelska.

Adressen till TE-byrån i Jakobstad är:

Besöksadress:

Arbets- och näringsbyrån i Jakobstad
Rådhusgatan 11
68601 JAKOBSTAD

Postadress:

Arbets- och näringsbyrån i Jakobstad
PB 59
68601 JAKOBSTAD

Telefon: 010 60 40072 och 010 19 4072

9.1.3 Polisen i Mellersta Österbotten och Pedersöre

De allmänna principerna för polisens verksamhet säger att polisen ska vara opartisk och saklig och främja försonlighet. Polisens verksamhet är nära sammankopplad med Finlands lag, men polisens arbete går ändå inte ut på att mekaniskt övervaka lagen. En polis ska i sitt arbete värna om mänsklig samlevnad och respektera

---

85 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 19.

86 Arbetskraftbyråns utlåtande, 30.10.2008, Förfrågan angående placering av kvotflyktingar, Begäran om utlåtande Dnr 734/2008

87 *En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk*, Katarina Fogde, Vanda 2007, Uppdaterad 28.11.2008.

individens fri- och rättigheter.⁸⁸ Det här kan knytas till utlänningar på det viset att polisen bl.a. har till uppgift att övervaka lagen och upprätthålla ordning och säkerhet.

Polisen sköter tillståndsärenden för utlänningar och utreder om vistelsen i landet är laglig⁸⁹. Polisen kan också behöva assistera vid avvisning eller utvisning av personer som inte har rätt att vistas i Finland och vilka tryggt kan återvända till sitt hemland. Det hör därtill till polisens skyldighet att vara med och skapa ett lokalt samhälle där olika nationaliteter kan leva sida vid sida utan att våldssituationer eller oroligheter uppstår.

Den lokala polisen utreder om en utlänning vistas lagligt i landet tillsammans med andra instanser och sköter också tillståndsärenden för utlänningar. Den lokala polisen i Jakobstad beviljar följande tillstånd:

- uppehållstillstånd för en utländsk person som är familjemedlem till en finsk medborgare då denna finska medborgare vistas i Finland
- det första uppehållstillståndet för den utländska familjemedlemmens minderåriga barn kan också beviljas om barnen är ogifta
- tidsbegränsade uppehållstillstånd för utlänningar som vistas i Finland efter att det första uppehållstillståndet beviljats från Migrationsverket
- permanenta uppehållstillstånd för utlänningar som bor i Finland efter att tidsbegränsade uppehållstillstånd innehavits i några år
- fortsatta uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare samt permanenta uppehållstillstånd för dem⁹⁰

Polisen i Jakobstad tar emot ansökan om uppehållstillstånd för personer som bor i någon av Jakobstadsregionens fem kommuner. Ansökan ska lämnas in personligen eller genom ombud. Det krävs ett personligt besök på polisstationen för att identiteten ska kunna styrkas och polisen ska kunna fatta beslut om tillstånd. Utomlands ska ansökan om uppehållstillstånd i Finland lämnas in på en finsk

---

88 www.poliisi.fi, Om polisen, Allmänna principer för polisens verksamhet

89 www.poliisi.fi, Ordning, Utlänningsärenden

90 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

beskickning.⁹¹

Personer från hemländer i Europeiska unionen ska besöka polisen i Jakobstad för att registrera uppehållsrätt och ansöka om uppehållstillstånd för familjemedlemmar ifall familjemedlemmarna kommer från ett land utanför EU.⁹² Nordiska medborgare behöver varken visum eller uppehållstillstånd för att jobba eller vistas i Finland. En nordisk medborgare som reser direkt från ett nordiskt land till ett annat behöver inte heller pass eller annan identitetshandling. Personen bör dock kunna styrka sin identitet och bevisa att han eller hon är nordisk medborgare. Att ha med pass eller identitetskort är därför att rekommendera. En nordisk medborgare som har för avsikt att vistas i Finland under en längre tid ska registrera sin vistelse hos magistraten, men registrering av uppehållsrätt hos polisen behövs alltså inte.⁹³

Polisen kan bevilja identitetsbevis för utlänningar vars identitet kan fastställas. Identitetskortet kan inte användas vid resor utanför Finland. Det duger inte som resedokument. Ett pass från hemlandet, eller ett utlänningspass som beviljats av polisen i Finland, behövs vid resor utanför Finland. Polisen i Jakobstad tar också emot ansökningar om utlänningspass. Den lokala polisen kan också byta ut ett körkort som utfärdats i ett EU-land eller inom EES till ett motsvarande finskt körkort.⁹⁴ Den lokala polisen samarbetar med utlänningspolisen i Helsingfors som sköter en del tillstånds- och utredningsärenden. Polisen på sökandens hemort, migrationsverket, arbetskraftsbyråer och finska beskickningar utomlands ger ytterligare uppgifter om tillstånd för utlänningar. Polisen arbetar med utlänningar i enlighet med utlänningslagen. Ändringar i utlänningslagen kan påverka polisens uppgifter som anknyter till utlänningar.⁹⁵

Det är Jakobstads polisstation som i första hand har hand om Jakobstadsregionens utlänningsärenden, men det finns också betjäningssbyråer som sköter allmänna polisärenden i Nykarleby och Kronoby. Polisstationen i Karleby tar emot kunder från

---

91 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

92 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

93 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

94 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

95 www.poliisi.fi, Tillstånd, Tillstånd för utlänningar

Kronoby när betjäningsbyrån i Kronoby är stängd. Mera information om polisens utlänningsverksamhet finns på språken svenska, finska och i viss mån på engelska på www.poliisi.fi.

Kontaktuppgifter:

Nykarleby betjäningsbyrå
Topeliusesplanaden 7
66900 NYKARLEBY
Telefon: 06-722 0202

Jakobstads polisstation
Storgatan 10
68600 JAKOBSTAD
Telefon: 071-874 6170

Kronoby betjäningsbyrå
Säbråvägen 2
68500 KRONOBY
Telefon: 06-834 5545

Polisinrättningen i Mellersta Österbotten
och Pedersöre
Karlebygatan 74
67101 Karleby
Telefon: 071-874 0451

9.1.4 Folkpensionsanstalten (FPA)

Folkpensionsanstalten är den instans som beviljar rätt till social trygghet i Finland. Det som beskrivs här är en privatpersons rätt till social trygghet. Företag kan få information om social trygghet för utländska arbetstagare i Finland eller utsända arbetstagare i ett annat land från Pensionsskyddscentralen, www.etk.fi.

Rätten till social trygghet i Finland beror dels på vistelsens längd och dels på orsaken till vistelsen.⁹⁶ En person som är stadigvarande bosatt i Finland omfattas vanligen av den sociala tryggheten i Finland, men kriterierna för att ses som stadigvarande bosatt i Finland varierar mycket. En person anses vara stadigvarande bosatt av bl.a. följande orsaker: återflyttning, minst två års arbete i Finland, nära familjerelation till en person som är stadigvarande bosatt i Finland eller genom äktenskap. Det förutsätts också att personens uppehållstillstånd har beviljats för minst ett år om personen flyttat från ett land utanför EU. Uppehållstillstånd beviljas av

Migrationsverket och ansöks hos den lokala polisen.⁹⁷ EU-medborgare ska uppvisa ett registreringsintyg för EU-medborgare. De ska vanligtvis också uppvisa intyg över

---

96 www.kela.fi, Flyttning, Flyttning till Finland

97 www.kela.fi, Flyttning, Flyttning till Finland

att den sociala tryggheten har upphört i det EU-land de flyttar från (E104). Ansökning om att upptas i den sociala tryggheten i Finland görs med hjälp av FPA:s blankett Y77. FPA-kort beställs av dem som omfattas av social trygghet i Finland. Personer beviljas inte längre FPA-kort med bild, vilket betyder att FPA-kortet inte längre kan användas av invandrare som identitetsbevis.⁹⁸ Den som flyttar till Finland tillfälligt har vanligtvis inte rätt till de socialskyddsförmåner som FPA beviljar. Studerande anses exempelvis flytta till Finland tillfälligt om studierna är orsaken till flytten. En person som flyttar till Finland tillfälligt från ett annat EU/EES-land eller Schweiz har ändå rätt till nödvändig sjukvård om personen har ett europeiskt sjukvårdskort från hemlandet.⁹⁹ En person som är tillfälligt anställd (4 månader – 2 år) och som uppfyller arbetsvillkoren har rätt att omfattas av finsk social trygghet.

Den som på basis av EU-lagstiftning eller avtal om social trygghet har tillgång till förmåner från ett annat land, eller omfattas av systemet för social trygghet i ett annat land, har inte rätt till social trygghet i Finland. Det gäller till exempel:

- arbetstagare som är utsända från ett annat EU/EES-land eller Schweiz
- gränsarbetare
- familjemedlemmar till arbetstagare som är utsända från ett annat nordiskt land
- arbetstagare som är anställda av en främmande stat eller en mellanstatlig organisation samt deras familjemedlemmar¹⁰⁰

Detaljer kring vilka rättigheter studerande och forskare, arbetstagare, arbetssökande, pensionärer och medföljande familjemedlemmar har kan man bekanta sig med på www.kela.fi på finska, svenska eller engelska.

Kontaktuppgifter till FPA i regionen:

Nykarleby samservicepunkt
Topeliusplanaden 7
66900 NYKARLEBY

FPA-byrån i Jakobstad
Köpmansgatan 4
68600 JAKOBSTAD
Service också för Pedersöre och
Larsmo

---

98 www.kela.fi, Flyttning, Flyttning till Finland

99 www.kela.fi, Flyttning, Flyttning till Finland

100 www.kela.fi, Flyttning, Flyttning till Finland

Kronoby samservice
Kommunbyrån
68500 KRONOBY

eller

FPA-byrån i Karleby
Torggatan 16
67100 KARLEBY

Telefonnummer till FPA-byråernas kontaktcenter angående immigration eller emigration: 020 692 207

9.1.5 Flyktingförläggningen i Jakobstad

Oravais Flyktingförläggning grundades 1991 och upprätthålls sedan dess av Oravais kommun. På förläggningen finns plats för 150-200 asylsökande och personalstyrkan uppgår till 1 chef, 1 kanslist, 2 socialarbetare, 1,5 hälsovårdare, samt handledare.¹⁰¹ I februari 2009 öppnade Oravais Flyktingförläggning en filial i Jakobstad som har 150 platser för vuxna och 14 för ensamkommande barn. Personalstyrkan uppgår till 20 personer. Filialen i Jakobstad öppnades för att behovet av platser för asylsökande ökade i Finland. Oravais Flyktingförläggning fick en förfrågan om att utöka sitt platsantal i Oravais eller att öppna en filial på annan ort. Jakobstad visade sig lämplig och därför öppnades en filial på den orten. Samtliga platser på filialen i Jakobstad blev genast fyllda.¹⁰²

Finlands flyktingförläggningar är statsfinansierade och underställda Migrationsverket. Det finns cirka 11 flyktingförläggningar i Finland¹⁰³. Antalet varierar beroende på antalet asylsökande som anländer till Finland per år. Förläggningarnas huvudsakliga uppgifter är att ordna tillfällig inkvartering, ge sjuk-, hälso- och socialvård samt organisera en meningsfull dagverksamhet för asylsökande¹⁰⁴. De asylsökande bor på flyktingförläggningen tills de fått uppehållstillstånd och kommunplats eller blivit avvisade. De går på kurs för att lära sig ett av landets nationella språk. Ensamkommande barn bor kvar på grupphemmen i hemliknande förhållanden tills de fyllt 18 år eller fått familjen till Finland. Ensamkommande barn kan också bli utvisade.

Mera information om flyktingförläggningar och asylsökande finns på finska, svenska och engelska på www.oravais.fi, Flyktingförläggningen. Lägg speciellt märke till

---

101 www.oravais.fi, Oravais Flyktingförläggning

102 Intervju med Mikaela Nykvist, förläggningsschef för filialen i Jakobstad, 2009

103 www.oravais.fi, Oravais Flyktingförläggning, Ny i Finland

104 www.oravais.fi, Flyktingförläggningen

informationen "Ny i Finland" på hemsidan som innehåller mycket fakta som rör asylsökande och flyktingar. Den informationen är tillgänglig enbart på svenska.

Kontaktinformation:

Oravais flyktingförläggning, filialen i Jakobstad
Runebergsgatan 11
68600 JAKOBSTAD
Telefon till Oravais Flyktingförläggning i Oravais: 06-385 1100

9.2 KOMMUNALA TJÄNSTER

I det här avsnittet beskrivs de integrationstjänster som faller under integrationslagen och som kommunerna förverkligar.

9.2.1 Socialbyråerna

Det finns ingen utlänningsbyrå i Jakobstadsregionen, utan ansvaret för det kommunala invandrar- och flyktingarbetet har delegerats till en ansvarig socialarbetare.¹⁰⁵ Den här personen arbetar deltid och har enbart hand om de invandrare som är skrivna i kommunen. Socialarbetaren samarbetar med personal vid TE-byrån samt andra aktörer som arbetar med invandrare i regionen.

Kvotflyktingar, asylsökande och de flyktingar som anländer genom familjeåterförening eller flyttar till kommunen på egen hand har rätt att tillsammans med ansvarig socialarbetare och TE-byråns representant uppgöra en personlig integrationsplan. Integrationsplanen kartlägger flyktingens situation och en plan för hur integrationen bäst kan ordnas skapas. Språkstudier och yrkesval kan nämnas som två viktiga ingredienser i integrationsplanen. Kommunen har rätt till statsersättningar för flyktingar de första tre åren de vistas i landet. Det är under den tiden som invandrare har rätt till samtliga integrationsfrämjande åtgärder, men en

---

105 www.jakobstad.fi, Familje- och socialservice, Flykting- och invandrararbete

invandrare har rätt att på begäran få en personlig integrationsplan även då kommunen inte erhåller statsersättning.¹⁰⁶

Invandrare och flyktingar har rätt till samma service som finländska medborgare på socialbyråerna, ifall de har ett giltigt uppehållstillstånd. Det kommunala utkomststødet beviljas exempelvis på ansökan enligt samma principer för invandrare som för alla andra. Invandrare och flyktingar har dock rätt till tolktjänster för att göra sig förstådda hos myndigheter och kommunala instanser.¹⁰⁷

I Jakobstadsregionen är det enbart i Jakobstad som det finns en socialarbetare som specifikt har ansvar för invandrar- och flyktingärenden. Hon arbetar deltid. I de övriga kommunerna sköts invandrarärenden parallellt med andra uppgifter, såsom utbetalning av utkomststöd. Det beror på att Jakobstad har det högsta antalet invandrare och också flest nyankomna invandrare. Invandrarna i de övriga kommunerna har bott en längre tid i Finland. De är för få till antalet för att en särskild tjänst ska kunna besättas. De kan också språket bättre än nyankomna invandrare och många invandrare har heller inte behov av att besöka socialbyrån. Situationen kan dock ändras radikalt om någon kommun i Jakobstadsregionen beslutar sig för att ta emot kvotflyktingar. Ansvar för kvotflyktingarnas ärenden faller nämligen på den kommun som kvotflyktingarna flyttar till. En utlänningsbyrå bör öppnas ifall Jakobstadsregionen börjar ta emot kvotflyktingar på årlig basis.

Kontaktuppgifter till socialcentralerna:

Jakobstads socialcentral

Strengbergsgatan 1
68600 JAKOBSTAD
Telefon: 06-785 1111 (stadens växel)

Socialcentralen i Nykarleby

Besöksadress:
Mathesiusgatan 9
66900 Nykarleby

Postadress:
PB 38
66901 Nykarleby
Telefon: 06-785 6111 (växel)

---

106 www.jakobstad.fi, Familje- och socialservice, Flykting- och invandrararbete
107 www.jakobstad.fi, Familje- och socialservice, Flykting- och invandrararbete

Socialkansliet i Pedersöre

Besöksadress:
Pedersöre kommungård
Skrufvilagatan 2
68910 BENNÄS

Postadress:
Pedersöre kommun
PB 1
68911 BENNÄS

Telefon: 06-785 0111 (växel)

Socialkansliet i Larsmo

Larsmo Kommungård
Norra Larsmovägen 30
68570 Larsmo
Telefon: 06-785 7111

Socialkansliet i Kronoby

Besöksadress:
Säbråvägen 2
68 500 Kronoby

Postadress:
Kronoby Kommun
PB 22
68501 KRONOBY

Telefon: 06-834 3000 (växel)

9.2.2 Boende

Enligt Finlands grundlag har varje person rätt till en bostad och till stöd att självständigt ordna en bostad. Det är ofta kommunernas uppgift att ordna en bostad.¹⁰⁸

Socialbyråerna i respektive kommun ordnar boende åt eventuella kvotflyktingar och andra flyktingar som kommer till kommunen, t.ex. vid familjeåterföreningar med asylsökande som fått uppehållstillstånd och hemkommun på orten. Flyktingförläggningen ordnar boende åt asylsökande som ännu inte har fått uppehållstillstånd eller blivit utvisade, samt ensamkommande minderåriga barn. Skolor som rekryterar utländska studerande ordnar boende åt sina utländska studerande och företagen kan assistera i att hitta boende åt arbetskraftsinvandrare.

---

108 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 34.

Bostadsförmedlingar har också en nyckelroll i sammanhanget. En regional strategi för i vilket område utlänningar från olika länder blir tilldelade bostäder är viktig för att förebygga segregation mellan olika nationaliteter i regionen.

9.2.3 Hälsovård

Enligt Finlands grundlag har alla rätt till tillräcklig social- och hälsovård. Det gäller också invandrare.¹⁰⁹ Rätten till hälsovård varierar dock en aning mellan invandrare. En invandrare som räknas som stadigvarande boende i Finland har rätt till hälsovård, medan tillfälligt boende, t.ex. studerande, inte har inte sådana rättigheter om han eller hon kommer från ett land utanför EU.

Alla har rätt till brådskande vård oberoende av varifrån man kommer. Rätten till ytterligare sjukvård beror på vilket avtal som gäller för personen i fråga. Utlänningar från ett EU- eller EES-land och Schweiz kommer från länder som har avtal med Finland om sjukvård. Det innebär att sjukvårdsavgiften blir den samma som för finländska medborgare mot uppvisat intyg. EHIC, d.v.s European Health Insurance Card (EU-kort) eller E112 kan användas som intyg. Nordiska medborgare har rätt till nödvändig vård mot uppvisat EHIC eller ID-kort utfärdat i ett nordiskt land. Personen ska vara socialförsäkrad i samma nordiska land som ID-kortet är utfärdat i. En person som inte kan bevisa att han eller hon är socialförsäkrad i ett EU-land debiteras de verkliga kostnaderna för vården. En person som kommer från ett land utanför EU eller ett land som inte har avtal med Finland om sjukvård debiteras de verkliga kostnaderna för vården. Ersättningsansökan för sjukvårdskostnader i Finland kan i hemlandet lämnas till eventuellt försäkringsbolag eller till sjukkassa. Obetalda vårdkostnader utmäts från hemlandet via landets kronofogdemyndighet.¹¹⁰

Invandrares rätt till sjukvård är en komplicerad fråga. Rätten till vård varierar som nämnt utgående från vilka avtal Finland har ingått med ursprungslandet. Rätten varierar också beroende på vilken typ av uppehållstillstånd personen har i Finland.

---

109 Maahanmuuttajien työllistymisen ja kannustinloukot, 2/2009, 34.

110 www.salpanet.fi, www.nordsoc.org, <http://ec.europa.eu>: Europeiska kommissionen, sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter, Hälso- och sjukvård i utlandet.

En person som har kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd i Finland och är registrerad i befolkningsdataregistret som invånare i en finländsk kommun har samma rätt till hälsovård som finländare. Invandrare från nordiska länder samt EU-länder som har avtal med Finland om vård har rätt till nödvändig sjukvård på basis av ett europeiskt sjukvårdskort då de vistas tillfälligt i Finland. Vid långvarig vistelse rekommenderas att personen ansöker om att upptas i den sociala tryggheten i Finland, istället för att omfattas av den sociala tryggheten i ett annat EU-land eller nordiskt land. Ansökan görs vid Folkpensionsanstalten.¹¹¹ En invandrare från tredje land behöver kontinuerligt uppehållstillstånd (A) för att kunna ansöka om att upptas i den sociala tryggheten i Finland.

En tumregel kan sägas vara att invandrare som är upptagna i en finländsk kommun vanligtvis har samma rätt till sjukvård som finländare. Invandrare från EU och nordiska länder behöver intyg på socialförsäkring i hemlandet, medan invandrare från tredje land behöver en sjukvårdsförsäkring som ersätter kostnaderna. Flyktingförläggningen ersätter kostnader för akutvård av asylsökande. Mellersta Österbottens yrkeshögskola kräver sjukvårdsförsäkringar av utländska studerande från tredje land.

Staden Jakobstad
Social- och hälsovårdsverket
Pb 111
68601 Jakobstad
Telefon: 06-786 1111 (stadens växel)

Besöksadresser:

Jakobstad:
Malmska hälso- och sjukvårdsområde
Källbyvägen 7
68600 JAKOBSTAD
Telefon: 06-786 1111 (stadens växel)

Nykarleby:
Hälsovårdscentralen
Mathesiusgatan 9
66900 NYKARLEBY
Telefon: 06-785 6333

---

111 www.kela.fi, Privatperson, Flyttning, Flyttning till Finland

9.2.4 Övriga instanser

Invandrare är en del av det finländska samhället och det dagliga livet precis som finländare. I det dagliga livet kommer de i kontakt med många olika instanser. Invandrare besöker till exempel posten, banken, biblioteket, butiker och fritidsanläggningar såsom simhallar och idrottshallar. Invandrare skickar paket till andra länder, vill göra ekonomiska transaktioner till bankkonton utomlands, önskar låna böcker på utländska språk, men vet kanske inte vad som är normen för beteende i alla situationer. I stort är de ändå kunder och användare av olika tjänster i samhället precis som alla andra som bor i kommunerna. Ett led i arbetet för jämlikhet i kommunerna kunde vara att sträva efter att betjäna invandrare på ett utmärkt sätt i samtliga instanser och situationer i närsamhället, samt att uppmuntra till deltagande i alla aktiviteter och situationer som ingår i närsamhällets vardagsliv. Det är också önskvärt att beakta invandrare som en särskild målgrupp när man utvecklar verksamheten. Särskild vägledning kunde t.ex. ges vid bibliotek angående hur man kan få tag i böcker från hemlandet och om elektroniska tidningar som finns tillgängliga via internet. Stadsbiblioteket i Jakobstad fungerar redan i nuläget som en naturlig mötesplats och ger service på svenska, finska och engelska. Det är därtill möjligt för invandrare att använda den nationella digitala svarstjänsten "Fråga bibliotekarien" och den nationella bibliotekschatten där man kan ställa frågor och svaren utreds av bibliotekarien. Biblioteket har även ett pågående projekt med en lokal svarstjänst som kommer att fungera på tre språk. Invandrare kan på liknande sätt beaktas som målgrupp också vid exempelvis posten, banken eller någon fritidsanläggning.

9.3 UTBILDNINGSinSTANSER

Det finns för närvarande 165 elever med invandrarbakgrund i grundskolorna i Jakobstad. De kommer från mer än 10 olika länder. 12,6 % av eleverna går i finskspråkiga skolor, medan 3,6 % går i svenskspråkiga skolor.¹¹² Det finns också

---

112 Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden

barn med invandrabakgrund i daghem. Antalet invandrabarn förväntas öka i och med familjeåterföreningar och en eventuell mottagning av kvotflyktingar.¹¹³

Nykarleby stad har också upplevt en ökning i antalet invandrabarn. Antalet invandrabarn kommer troligen att öka i Pedersöre, Larsmo och Kronoby om kommunerna tar emot kvotflyktingar. Invandrare bosatta i regionen är elever vid många olika läroinrättningar i regionen. Skolorna har stor del i att skapa en miljö i regionen som främjar social inkludering och bygger på det sociala kapital som Jakobstadsregionens strategi omtalar som en styrka i regionen. I annat fall finns risk för social exkludering, vilket gör att invandrare fjärras från lokalbefolkningen och integration försvåras. Invandrarna själva kan också främja delaktighet och integration genom att exempelvis starta föreningar. Skolor har potential att vara en utmärkt knutpunkt för invandrarföreningar i olika frågor. I det här kapitlet beskrivs några av de utbildningsinstanser i Jakobstadsregionen som undervisar invandrare.

9.3.1 Dagvård

Inom dagvården i Jakobstadsregionen finns barn till arbetskraftsinvandrare, barn till personer som invandrat genom familjeåterföreningar eller blandäktenskap samt barn till invandrare som är kommuninvånare och bott en längre tid i Finland. Barn till asylsökande har inte rätt till dagvård innan de har fått uppehållstillstånd. Kvotflyktingarna som togs emot på 1980- och 1990-talen har gett värdefulla erfarenheter, till exempel vietnamesiska barn. Erfarenheter har också fått vara arbetskraftsinvandrarnas barn. Tolk har använts för att kommunicera med föräldrar om barnen och hemspråksundervisning har också ordnats. Barn till invandrare har integrerats både i den svenska och den finska dagvården.

Det system för invandrabarn som finns inom dagvården är för tillfället tillräckligt, men om antalet invandrabarn plötsligt ökar bör en arbetsgrupp eller ett kontaktnät för invandrarfrågor inom dagvården startas. Vid behov kunde kontakt med daghem i

---

Jakobstad, 2010.

113 Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden

Jakobstad, 2010.

Oravais, Karleby eller Vasa upprättas eftersom de har lång erfarenhet av barn med invandrarbakgrund. Skolning i bemötande av invandrarbarn kan också anordnas.

Kontaktuppgifter:

Specialbarnträdgårdslärare Christel Sandell
Stadshuset i Jakobstad
Strengbergsgatan 1
68600 JAKOBSTAD
Telefon: 06-785 1111 (stadens växel)

9.3.2 Lågstadier

Barn med svaga språkkunskaper och bristfällig skolbakgrund ställer speciella krav också på lågstadier. I Jakobstad har mycket av ansvaret för grundskoleundervisningen av invandrarbarn fallit på den finska skolsektionen. Det beror på att asylsökande vanligtvis väljer att lära sig finska eftersom finska är majoritetsspråk i Finland och många asylsökande väljer att flytta bort från orten i ett senare skede. Den finska skolsektionen i Jakobstad är dock mindre än den svenska i och med att svenska är majoritetsspråk i regionen. Det gör att en plötslig tillströmning av asylsökande kan öka arbetsbördan för lärare och rektorer märkbart och också orsaka problem i sämjan mellan barnen.

För barn i förskole- och grundskoleåldern finns det möjlighet att ordna förberedande undervisning inför skolgången om språkkunskapen i finska eller svenska är otillräcklig. Undervisningen ska motsvara minst 900 timmar för barn i åldern 6-10 år och minst 1000 timmar för barn som är äldre än 10 år. Det finns inga bestämmelser om gruppstorleken. Det finns heller inga specifika bestämmelser om innehållet i undervisningen eller storleken på den kommun som ordnar undervisningen. Från och med 1.8.2009 ska förberedande undervisning ordnas under ett helt läsår, istället för under ett halvt. Kostnaderna för undervisningen ersätts av staten i efterhand.¹¹⁴ Gruppstorleken i den förberedande undervisning som ordnas i Jakobstad 2010 är av praktiska skäl minst 3-5 elever.

---

114 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 68

Den förberedande undervisningen har utökats i Jakobstad till följd av att Oravais Flyktingförläggning öppnade en filial i Jakobstad i februari 2009. I Jakobstad ordnas förberedande undervisning under våren 2010 för sju grupper inom det finska skolväsendet och för en grupp inom det svenska skolväsendet. Skolorna som ordnar undervisningen är Lagmans skola, Itälän koulu och Etelänummen koulu. Det finns för närvarande också möjlighet att ordna hemspråksundervisning i vietnamesiska, ryska, albanska och spanska samt att ordna stödundervisning för invandrarelever efter att de integrerats i den vanliga undervisningen.¹¹⁵ I Nykarleby ordnas förberedande undervisning för en grupp i Normens skola. Förberedande undervisning blir aktuell också i övriga kommuner om de tar emot kvotflyktingar eller om familjer med arbetskraftsinvandrare flyttar in.

Jakobstads skoldirektör Terhi Päivärinta ser i dagsläget år 2010 utmaningar i rekryteringen av behöriga lärare för förberedande undervisning av invandrare. Det finns också stora nivåskillnader mellan barn i samma grupp beroende på skillnader i skolbakgrund. En snabb omsättning av elever förstärker ytterligare nivåskillnaderna i språkkunskap i gruppen. Hon ser också en risk med att koncentrera alltför många invandrarelever till några enskilda skolor. På andra orter i Finland har det visat sig att finska föräldrar väljer bort skolor som har många invandarelever. Kulturkrockar är också vanligare när andelen invandrare är stor. Att en skola får alltför stark invandrarprägel borde därför undvikas. Päivärinta efterlyser en heltäckande planering av invandrarundervisningen för att kunna garantera en hög kvalitet på den grundläggande undervisningen för samtliga invånare i Jakobstad. Det finskspråkiga skolväsendet har fr.o.m. 1.3.2010 anställt en ledande lärare för invandrarundervisningen i syfte att stöda och utveckla undervisningen.¹¹⁶

Ett politiskt beslut om hur man på bästa sätt fördelar skolresurserna för att kunna undervisa invandrabarn behövs. Lärarna i finska skolor behöver stöd, kanske

---

115 Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden Jakobstad, 2010.

116 Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden Jakobstad, 2010.

assistenter i skolan eller skolning om invandrarbarn. Personer att kontakta som har erfarenhet av arbete med invandrarbarn är också viktiga. Kontakt kunde upprättas med t.ex. skolan i Oravais och Kimo eller skolor i Vasa eller i Karleby. Politikerna bör också överväga om man ska besluta om fördelning av mängden invandrarbarn mellan finska och svenska skolor. En situation som är hållbar för alla parter är avgörande för att kunna upprätthålla god undervisningsnivå både för ortsbefolkningen och för invandrarbarn.¹¹⁷ De erfarenheter som finska skolsektionen i Jakobstad samlat på sig kan också vara av nytta för andra kommuner i Jakobstadsregionen som upplever en plötslig ökning av invandrarelever i skolorna.

Kontaktuppgifter:

Bildningsdirektör Jan Levander
Stadshuset i Jakobstad
Strengbergsgatan 1
68600 Jakobstad
Telefon: 06-785 1479
050-362 1155

9.3.3 Högstadiet

Högstadierna får också invandrarbarn från olika typer av hemförhållanden. Det kan vara till exempel asylsökande ungdomar, barn till arbetskraftsinvandrare från Europa eller barn som helt och hållet växt upp i Finland men vars föräldrar är kvotflyktingar från ett utomeuropeiskt land. Det är en helt annan situation om ett barn talar språket mycket väl, har växt upp i Finland och bor i ett stabilt hem än om tonåringen nyss har kommit till Finland som asylsökande.

Etelänummen koulu har lång erfarenhet av undervisning av asylsökande ungdomar. Där har man länge undervisat ungdomar från Oravais Flyktingförläggning i Oravais. I och med den hårda belastningen på det finska skolväsendet i Jakobstad har Jakobstads politiker beslutat att avsluta samarbetet med Oravais Flyktingförläggning i Oravais från och med 2012. Det finns troligen dock asylsökande ungdomar vid

---

¹¹⁷ Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden Jakobstad, 2010.

flyktingförläggningens filial i Jakobstad som kommer att delta i undervisningen, så antalet invandrarbarn minskar bara något.

Utmaningarna i den förberedande undervisningen är många. Det är stor omsättning av elever och invandrarna har väldigt varierande skolbakgrund. Anställning av lärare sker endast på visstidsbasis och det är svårt att hitta behöriga lärare. De här utmaningarna gör det svårt att bygga upp god praxis i undervisningen på lång sikt. Det är också svårt för invandrarna att klara sig i den vanliga undervisningen om de har väldigt lite skolbakgrund och börjar på en klass i högstadiet. Päivärinta skriver att undervisningen differentieras under en del lektioner, men inte i all undervisning¹¹⁸.

Den största utmaningen ligger i att hitta ett upplägg av undervisningen som fungerar trots alla varierande omständigheter. Lärarna som undervisar invandrarungdomar behöver också ha tillgång till ett stödnätverk som de kan rikta frågor till och utveckla ett samarbete med. Skolor i Vasa har exempelvis lång erfarenhet av asylsökande tonåringar och andra invandrare. Att upprätta mentorverksamhet för ungdomarna som går i skola och starta läxhjälpgrupper skulle också kunna vara till stor nytta. Röda Korset driver framgångsrikt läxhjälpgrupper för invandrarbarn på andra orter i Finland. Sådana grupper kunde startas i både högstadier och lågstadier också i Jakobstadsregionen. Tolk används för närvarande då lärarna pratar med föräldrarna. Det är en god praxis.

Utmaningarna inom den finska skolsektorn i Jakobstad beror till stor del på att merparten av invandrareleverna där är asylsökande. Det är som nämnt mycket svårt att planera invandrarundervisningen på lång sikt om asylsökande utgör basen. Faktum är att det skulle vara något enklare att planera långsiktigt om Jakobstad tog emot kvotflyktingar på årsbasis. Det beror på att mottagningen av kvotflyktingar kan planeras på förhand och ett mottagande varje år ger också en större långsiktighet åtminstone vad gäller lärartjänster inom den förberedande undervisningen för invandrare.

---

118 Utredning om undervisningen av invandrare inom den grundläggande utbildningen i staden Jakobstad, 2010.

Kontaktuppgifter:

Bildningsdirektör Jan Levander
Stadshuset i Jakobstad
Strengbergsgatan 1
68600 Jakobstad
Telefon: 06-785 1479
050-362 1155

9.3.4 Folkhögskolorna i Nykarleby och Kronoby

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby har flera olika utbildningslinjer. Skolans värdegrund vilar på kristna värderingar och ideal, men också respekt för andra typer av personlig övertygelse.¹¹⁹ Kristliga Folkhögskolan ordnar flera olika utbildningar för invandrare. 2010 ordnas en finskakurs och en svenskakurs samt en yrkesförberedande utbildning på svenska. Den yrkesförberedande kursen är ämnad för studerande med grundkunskaper i svenska som i framtiden planerar att studera vidare inom yrkesutbildningen eller som vill börja jobba. Studerande kan också planera att skaffa sig den yrkesexamen som krävs via läroavtal. Det ordnas även en kurs i entreprenörskap på Kristliga Folkhögskolan. Kurserna i språk är ämnade för invandrare som känner till det latinska alfabetet, alltså inte analfabeter. Skolan har dock erfarenhet av att undervisa också analfabeter.

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby har erfarenhet av olika kategorier av invandrare. Ingifta, volontärer från andra europeiska länder som besöker regionen samt arbetskraftsinvandrares familjemedlemmar finns exempelvis bland eleverna. Skolan har också ett gott samarbete med Oravais Flyktingförläggningens enheter i både Oravais och Jakobstad. Studerande kommer även från dessa enheter. Skolan har därtill skapat ett nätverk med arbets- och näringsbyråerna i Jakobstad och Vasa och personal inom närliggande kommuners sociala sektor som handhar invandrarfrågor. Nätverket inkluderar också andra utbildningsenheter i nejden samt projekt som berör integreringsfrågor. Lärarna har dessutom kontakt med invandrare som tidigare gått i skolan.

---

119 www.krfolk.nu, Om skolan

Kronoby folkhögskola har liksom Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby ett flertal linjer. Bland annat en mångkulturell språklinje där man kan lära sig finska eller svenska. De flesta av eleverna på Kronoby folkhögskolas mångkulturella språklinje kommer från familjer med blandäktenskap och arbetskraftsinvandrare. Det beror på att ingen flyktingförläggning finns i direkt närhet till Kronoby. Vid folkhögskolan finns lång erfarenhet av undervisning i finska och svenska för invandrare och stor kunskap om invandrares integrationsprocess. Den linjeansvariga har dessutom ett stort kontaktnät till invandrare i regionen.

Folkhögskolorna spelar en mycket viktig roll i integrationen av nyankomna invandrare i och med att de ger behövliga insikter i hur det finska samhället fungerar, bygger broar till företag och visar vägen framåt i livet. Invandrarna lär sig ett av de nationella språken under sin tid på folkhögskolorna och kommer också i kontakt med andra i samma situation som de själva. Folkhögskolorna är dessutom naturliga mötesplatser för finländare och invandrare. Lärarna som arbetar med invandrare har mycket stor kunskap om invandrare i olika livssituationer samt frågor och utmaningar som kan uppkomma i arbete med invandrare. De invandrare som har gått i folkhögskolorna har dessutom en stor kunskap om integrationsprocessen och kunde i vissa fall fungera som sakkunniga på området. En del av dem kunde fungera som förebilder för nyankomna invandrare. Lärarna kunde också förmedla kontakt till före detta elever som är intresserade av att engagera sig i sociala träffar eller föreningsliv i regionen. Det finns stor möjlighet att bilda sociala nätverk och bidra till att öka invandrarnas sociala kapital under tiden de går på folkhögskolorna. Viktigt vore också att uppmuntra umgänge mellan invandrare och finländare eftersom en segregerad miljö på folkhögskolorna annars lätt kan uppkomma.

Kontaktuppgifter:

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby
Seminariegatan 19
66900 Nykarleby
Telefon: 06-788 9400

Kronoby folkhögskola
Torgarevägen 4
68500 Kronoby
Telefon: 06-823 1500

9.3.5 YA! Yrkesakademin i Österbotten

Yrkesakademin i Österbotten hette tidigare Korsnäs Kurscenter. Det är en organisation som har verksamhet på ett flertal orter i Österbotten. YA! ordnar invandrarutbildning i Närpes, Korsnäs, Vasa och Jakobstad. Det ordnas också utbildning för kontakttolkar.

I Jakobstad ordnas utbildning i svenska och i finska. Asylsökande från Oravais flyktingförlägnings filial i Jakobstad läser i regel finska på YA. Det är också många familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrare samt ingifta personer som läser svenska eller finska vid Yrkesakademin. En stor del av YA:s utbildning för invandrare är också arbetskraftsutbildning.

Lärarna vid YA! har liksom lärarna vid folkhögskolorna i regionen en omfattande kunskap om invandrare och integrationsfrågor. De har också en mycket lång erfarenhet av att ordna språkutbildning för invandrare. Styrkorna, möjligheterna och behoven som är kopplade till YA! är också mycket likartade dem som finns på folkhögskolorna.

Kontaktuppgifter:

YA! Yrkesakademin i Österbotten
Enheter i Jakobstad
Sofiedahlgatan 20
68600 Jakobstad
Telefon: 06-324 2000 (växel)

9.3.5 Mellersta Österbottens yrkeshögskola

Mellersta Österbottens yrkeshögskola startade hösten 2008 ett utbildningsprogram för turism på engelska vid enheten i Jakobstad. Det är en 3,5-årig utbildning. Hösten 2009 hade enheten i Jakobstad cirka 120 utländska turismstuderande. Varje år antas mellan 40 och 50 nya studerande och merparten av dessa är från ett annat land än Finland.

De utländska studerandena bor i studentbostäder i Jakobstad och söker praktik och sommarjobb både i Jakobstadsregionen och på annat håll i Finland. Många studerande från länder utanför Europa har högskoleexamen från hemlandet. Det är skäl att arbeta för att de utländska studerandena ska komma i kontakt med närsamhället samt lära sig ett eller båda av de inhemska språken. Kunskaper i de inhemska språken är enligt intervjuerna från 2009 det som värderas högst av företagen i Jakobstadsregionen. Utländska studerande har kontakter till andra länder, kännedom om kulturen där och kunskaper i flera språk. De kunde vara en stor tillgång i regionen, men deras kännedom och kunskap kan inte tas tillvara utan att de lär sig åtminstone ett inhemskt språk väl.

De utländska studerandena kan under sin studietid bidra till att göra regionen mera mångkulturell genom att samarbete upprättas kring ordnande av mångkulturellt program. Ett sådant samarbete upprättades 2009 mellan Mellersta Österbottens yrkeshögskola och Musikcafé After Eight. Studerande kan också starta egna föreningar och någon kan eventuellt tänkas starta ett företag.

Kontaktuppgifter:

Mellersta Österbottens yrkeshögskola
Enheten i Jakobstad
Paul Hallvars gata 1
68600 JAKOBSTAD
Telefon: 06-788 8555

9.3.6 Övriga utbildningsinstanser

Yrkesskolor är också mycket viktiga för invandrare liksom högskolor. Ett typiskt scenario kan sägas vara att invandrare som kommit till Finland som asylsökande söker in till yrkesskolor, möjligen efter att ha gått en yrkesförberedande utbildning, medan högskolorna direktrekryterar utländska studerande och håller utbildningen på engelska. Det här kan givetvis dock variera storligen.

Yrkesskolorna kan ordna förberedande undervisning för invandrare. Undervisningen är antingen 20 eller 40 studieveckor lång, alltså ett halvt år eller ett år. Ändamålet med undervisningen är att förbättra språkliga och övriga nödvändiga kunskaper inför utbildningen på yrkesskolan.¹²⁰ Gymnasierna ordnar inte förberedande utbildning, men undervisning kan ordnas vid behov i undervisningsspråket genom stödundervisning eller en tillämpad kurs. Invandrare har också möjligheten att skriva finska eller svenska som andra språk i studentexamen istället för att skriva modersmålsprovet. Det är därtill möjligt att göra en utredning om elevens språkliga bakgrund som kan bifogas till studentexamensnämnden i samband med studentskrivningarna. Utredningen kan beaktas i bedömningen av elevens prestation i studentskrivningarna.

Invandrarelever eller utländska studerande ställer speciella krav på skolorna. Det kan finnas språksvårigheter och svårigheter i kommunikationen på grund av kulturella olikheter. Lärare behöver få stöd av ett nätverk med andra lärare som har erfarenhet av arbete med invandrare eller utländska studerande. I Vasa finns exempelvis många yrkesskolor och högskolor med lång erfarenhet av invandrare och utländska studerande. I Karleby finns också en omfattande erfarenhet.

Ytterligare utbildningsinstanser av betydelse är arbetarinstitut och medborgarinstitut i regionen. Språkkurser i svenska och finska på instituten är populära bland invandrare. Institutet har också möjlighet att ordna kurser i praktiska ämnen, såsom t.ex. mat- och sykurser, där invandrare kan träffa orsbefolkningen via en meningsfull fritidssyssla och samtidigt öva språk och lära känna nya människor. Det finns för närvarande en stor efterfrågan på undervisning i svenska bland både utländska studerande och asylsökande. Undervisning i finska behövs också.

---

120 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 69.

9.4 ÖVRIGA AKTÖRER

9.4.1 Österbottens tolkcentral

Österbottens tolkcentral erbjuder tolkservice på ett stort antal språk främst åt myndigheterna i Österbotten. Tolkcentralen ger följande förklaring till varför en tolk kan behövas:

- En diskussion som förs via tolk ökar den språkliga jämställdheten, eftersom de samtalande parterna kan använda sitt modersmål.
- Risken för missuppfattningar och gissningar minskar.
- Tolkning sparar tid och resurser.
- Tolkning möjliggör förmedling av information trots språkmurar.¹²¹

Myndigheter kan få kostnadsfri tolkservice när klienterna är asylsökande, flyktingar som fått kommunplats eller återflyttare (t.ex. ingermanlänningar). Myndigheterna har i de här fallen också rätt till kostnadsfri översättning av dokument. Flyktingförläggningar och kommuner som tar emot flyktingar har rätt till tolkservice utan separat debitering, men de kostnadsfria tolktjänsterna är i första hand avsedda för social- och hälsovårdssektorn. I initialskedet av flyktingmottagningen kan tolkservice dock användas i en större omfattning. Det är myndigheten som beställer tolkservicen.¹²²

Tolkning i andra sammanhang är möjlig, men avgiftsbelagd¹²³. Användning av tolk borde regleras i exempelvis skolor och företag för att inte tära alltför mycket på ekonomiska resurser. Tolkning kunde dock vara till nytta ifall samtalet som ska föras är av stor vikt för båda parterna. Det är också möjligt att använda sig av inofficiella tolkar, t.ex. genom att en person i arbetsgemenskapen eller en släkting med starka språkkunskaper tolkar.

Österbottens tolkcentral erbjuder tolkning till finska och svenska från följande språk:

---

121 www.vaasa.fi, invandrare, tolkcentralen

122 www.vaasa.fi, invandrare, tolkcentralen

123 www.vaasa.fi, invandrare, tolkcentralen

albanska, amhara, arabiska, armeniska, azeriska, badini, bengali, bosniska, bulgariska, burmesiska, danska, dari, engelska, estniska, franska, italienska, kikongo, kinesiska (mandarin), kikuju, kinyarwanda, kurdiska (sorani och kurmanji), lettiska, lingala, pashto (afghanska), persiska (farsi), polska, portugisiska, rumänska, ryska, slovakiska, somaliska, spanska, svenska, swahili, tamilska, thai, tjeckiska, turkiska, tyska, ungerska och vietnamesiska.¹²⁴

Kontaktuppgifter:

Österbottens Tolkcentral
Korsholmsesplanaden 6-8
65100 VASA
Telefon: 06-325 2941

9.4.2 Företag

Jakobstadsregionen är en region med många företag som är exportinriktade. Det är följaktligen företag vars kundkrets är internationell. Jakobstadsregionens strategi från 2007 talar för att det 2015 ska finnas internationellt inriktade spetsföretag i regionen. I strategin talas det också om en region som ska vara välkomnande, synlig och attraktiv både nationellt och internationellt.

Invandrarna i Jakobstadsregionen har sammantaget koppling till många olika länder i världen. En del av regionens invandrare kan vara resurser då det gäller att utvidga företagets verksamhet till marknader i olika områden i världen. De har kunskaper i landets språk och kännedom om kulturen. Att Jakobstadsregionen utvecklas till en välkomnande och mångkulturell region främjar också möjligheterna att rekrytera utländska experter till de lokala företagen. En internationell prägel på Jakobstadsregionen, ett samhälle som ger utrymme för mångkultur och kan integrera också arbetskraftsinvandrare och deras familjer, ökar på lång sikt regionens konkurrenskraft. Det ger också utrymme för socialt kapital hos hela befolkningen och inte bara hos en del av den.

---

124 www.vaasa.fi, invandrare, tolkcentralen

Regeringens invandrapolitiska program lyfter fram att det ska finnas förutsättningar för invandrare att kunna starta företag, fungera som arbetsgivare och upprätta globala nätverk. För närvarande har en del av företagen i Jakobstadsregionen lång erfarenhet av att ha invandrare som arbetstagare. Företagen Snellman och Prevox kan betraktas som föregångare på det här området. De har lång erfarenhet av invandrare, i synnerhet inom fabriksarbete. Det finns också invandrare som har grundat egna företag, bl.a. restauranger, städföretag, översättningsbyråer och en producent av etiopisk mat. Näringscentralen Concordia spelar en viktig roll i arbetet för företagsamhet bland invandrare i Jakobstadsregionen. Skolor kan också ha en roll i detta. Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby har till exempel ordnat en kurs i företagande för invandrare.

Faktum är att arbetslöshetsgraden bland invandrare i hela Finland är cirka tre gånger högre än bland finländare¹²⁵. Det gäller även Jakobstadsregionen¹²⁶. Under 1990-talet och 2000-talet har invandringen till Finland främst haft andra orsaker än arbetskraftsinvandring. Det verkar dock som att arbetskraftsinvandringen kan komma att växa förbi den tidigare främsta orsaken till invandring, nämligen familjeband. Regeringen syftar också till att öka den här formen av invandring i och med att Finlands befolkning åldras, pensioneringar är förestående och utbudet av finländsk arbetskraft inte väntas vara tillräckligt.¹²⁷

Företagen i Jakobstadsregionen anser enligt intervjuerna från 2009 att språkkunskaper är det mest avgörande vid anställning av invandrare. En stor del av jobben i Jakobstadsregionen kräver också kunskap i både finska och svenska. Man klarar sig med enbart kunskaper i engelska på få arbetsplatser. Kunskap i åtminstone ett inhemskt språk är oftast nödvändigt. Integrationsåtgärderna är utformade för arbetssökande invandrare. Det gäller också språkundervisningen. Det finns därför inte ett tillräckligt utbud av språkundervisning eller något etablerat system för språkundervisning för arbetande invandrare¹²⁸. Det kan leda till problem om en

---

125 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 19

126 Arbetskraftsbyråns utlåtande, Förfrågan angående placeringar av kvotflyktingar, 30.10.2008.

127 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukot, 2/2009, 13

128 Åtgärdsprogram för arbetskraftsinvandring, 24/2009, 6.

arbetande invandrare plötsligt blir arbetslös. Invandraren har inte rätt till integrationsåtgärder om han eller hon redan bott mer än tre år i Finland.

I Jakobstadsregionen ordnas det år 2010 kurser i finska och svenska på Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto samt Jakobstads svenska arbetarinstitut. Projektet Bothnia Work som leds av TE-byrån erbjuder också en språkcoach som kan komma till arbetsplatsen för att undervisa fastanställda invandrare. Den här tjänsten är tillgänglig under projekttiden, men fortsättningen är oklar. Den nya integrationslagen kan komma att förutsätta att språkundervisning och annan integrationsutbildning ordnas också för arbetskraftsinvandrare och utländska studerande.

Arbetskraftsinvandring sker också 2010 till Jakobstadsregionen även om den är begränsad under en tid av ekonomisk recession. Direktrekrytering av arbetstagare från utlandet till företag sker ännu inte 2010 i någon stor omfattning i Jakobstadsregionen. Arbetsgivare uppmanas dock i en statlig utredning om arbetskraftsinvandrare att i god tid före invandrarnas ankomst etablera ett samarbete med kommunen och den lokala TE-byrån för att kunna säkerställa tillgången på bastjänster. På det viset har kommunen och TE-byrån också möjlighet att förbereda för invandrarnas ankomst¹²⁹.

Det är också mycket viktigt att arbeta för att samtliga familjemedlemmar till arbetskraftsinvandrarna integreras väl i närsamhället. Det är ofta en förutsättning för att arbetstagarna ska stanna i regionen. Tredje sektorn har stor möjlighet att bidra till att familjen får många kontakter till lokalbefolkningen. Förmän i företag kan också ha behov av en introduktion i arbete med invandrare om ett företag plötsligt tar emot en grupp invandrare. Ett regionalt informationscenter för integration och invandrare kunde ordna lämplig utbildning för företag i regionen. Informationscentret kunde också utgöra en kontaktpunkt för invandrarna där de kan diskutera frågor om arbetsplatsen eller möjligheterna för familjen i Jakobstadsregionen.

---

129 Åtgärdsprogram för arbetskraftsinvandring, 24/2009, 32..

9.4.3 Föreningar

Föreningar uppmanas i en utredning gjord av Pentti Arajärvi vid namn "Invandrades sysselsättningshinder och inkomstfällor" att ta med invandrare i sin verksamhet och beakta dem i sin verksamhetsplan. Det är viktigt både för etniska relationer och för integration och sysselsättning av invandrare.¹³⁰ Regeringens invandrapolitiska program säger att de politiska beslutsfattarna, myndigheterna, invandrarna, arbetsmarknadsorganisationerna samt det civila samhället starkt bör förbinda sig till icke-diskriminering, ömsesidig respekt för olika religioner och kulturer samt jämlikhet oberoende av härkomst. Det är nödvändigt för att närsamhället ska bli mångkulturellt och tolerant.¹³¹ Informationscentret för invandrare och integration kunde arbeta för både tolerans och främjande av invandrades delaktighet i närsamhället. Föreningarna har en nyckelroll i det här arbetet. Föreningarna är därtill den sektor i samhället som har störst möjlighet att bilda socialt kapital.

Visionen för 2015 i Jakobstadsregionens regionala strategi från 2009 är ett välkomnande och attraktivt samhälle med mångkulturell prägel. Det ska vara attraktivt både nationellt och internationellt. I strategin nämns också en mångkulturell mötesplats i regionen som mål. Samtliga skolor, företag och föreningar i Jakobstadsregionen borde välkomna invandrare och motarbeta segregering. De mångkulturella mötena behöver vara en del av vardagen. En officiell mångkulturell mötesplats kan dock fylla en viktig funktion genom att göra mångkultur mera synlig i Jakobstadsregionen. En mångkulturell mötesplats har skapats på Musikcafé After Eight i Jakobstad i form av Café Social och Qvinnocafé. Invandrare är också delaktiga i övrig verksamhet på Musikcafé After Eight och föreningen ordnar även internationella utbyten.

Regionens fotbollsföreningar har lång erfarenhet av invandrare och frivilligorganisationer och intresseföreningar har också engagerat sig i viss mån. Det finns dock en stor outnyttjad potential till social samvaro kring ett gemensamt intresse eller en aktivitet hos föreningarna i Jakobstadsregionen. Samarbete borde

---

130 Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukut, 2/2009, 28-29.

131 Regeringens invandrapolitiska program, 2006, 13-14.

upprättas mellan ett större antal föreningar kring att engagera invandrare i verksamheten. Det finns också ett mycket litet antal invandrarföreningar. Det finns en vietnamesisk förening och några intresseföreningar för kulturutbyte med t.ex. Ryssland och Grekland. De senare drivs ändå av finländare. Invandrare borde uppmuntras att bilda föreningar för att på det viset skapa ytterligare mötesplatser där t.ex. kunskaperna i hemspråket kan upprätthållas eller högtider kunde firas. Invandrare som leder invandrarföreningar kunde konsulteras i invandrarärenden och samarbete med andra invandrarföreningar till exempel kring en mångkulturell dag under Jakobs Dagar kunde arrangeras. Invandrarföreningar kunde på det här viset främja invandrarnas synlighet och också ge dem möjlighet till inflytande i närsamhället.

9.4.4 Religiösa församlingar och samfund

Religiösa församlingar och samfund har ofta möjlighet att erbjuda både samvaro, träffpunkter, en viss materiell hjälp och religiös verksamhet. Det är också möjligt att ha verksamhet i församlingars och samfunds regi som inte är direkt religiös. Församlingar och samfund kan ofta skapa verksamhet med förhållandevis kort varsel efter behov. Det gör att de kunde vara betydelsefulla i regionens invandrararbete. Karleby svenska och finska församlingar ordnar exempelvis familjekvällar för invandrarfamiljer och finländska familjer samt vänfamiljsverksamhet. De ordnar också internationella gudstjänster, bibelstudier på olika språk, matlagings- och handarbetskurser och musikverksamhet för barn.¹³² I Oravais finns också föreningen Flyktingvännerna som ordnar både religiös och icke-religiös verksamhet för invandrare i Oravais.

Jakobstads svenska församling och Pietarsaaren suomenkielinen seurakunta har ännu inte 2010 någon omfattande verksamhet för invandrare. Endast en liten kontakt med invandrare finns. Ett samarbete mellan den finska och den svenska församlingen i Jakobstad har dock upprättats för att utreda behovet hos invandrare att delta i församlingslivet. Det finns en vilja att starta invandrararbete i

---

¹³² Karleby svenska församling, <http://karleby.forsamling.net/?sid=27>

församlingarnas regi och arbetet för att utveckla sådan verksamhet har påbörjats. Det kan finnas behov av verksamhet i församlingarnas regi exempelvis för asylsökande.

Det finns också ett flertal frikyrkor i regionen. En frikyrka som engagerat sig speciellt i utländska studerande i Jakobstad är Jakobstads svenska metodistförsamling. Verksamhet har organiserats i form av att en träff ordnas varannan fredag, en viss materiell hjälp finns till förfogande samt att kurser i svenska ordnats på frivillig basis. Gudstjänsten hålls sedan september 2008 på svenska och engelska, och studerande och andra invandrare kan också få hjälp med praktiska saker som att t.ex. fylla i blanketter eller besöka en läkare. Församlingen står också till förfogande med själavård och samtal. Metodistkyrkan är en föregångare i verksamhet för invandrare bland kyrkliga samfund i Jakobstadsregionen.

Kontaktuppgifter:

Jakobstads svenska församling och Pietarsaaren suomenkielinen seurakunta
Ebba Brahe Esplanaden 2
68600 JAKOBSTAD
Telefon: växel till församlingarna 0403 100 400

Jakobstads svenska metodistförsamling
Choraeusgatan 9
68600 Jakobstad
Telefon: 06-723 1747

9.4.5. Projekt

Projekt är ett bra sätt att skapa möjlighet att utveckla sådana delar av integrationsprocessen som är underutvecklade eller kräver tillfälliga specialåtgärder. Projektverksamhetens styrka är att den kan utformas för att möta de aktuella behoven. Verksamheten är också förhållandevis flexibel och kan i någon mån anpassas till de verkliga behoven under projektets gång. Arbetstiden är heller inte nödvändigtvis bunden till dagtid.

Projektens svaghet är att de är tillfälliga. De pågår under en begränsad tid. En risk

med tillfälliga projekt är att de inte knyts an tillräckligt till det arbete som redan gjorts i Jakobstadsregionen. Projektledarna bör vara insatta i invandrar- och integrationsarbetet i regionen och samarbeta med flera olika aktörer. En annan risk är att projekt skapar tillfällig verksamhet för något som det finns ett långsiktigt behov av. Det förbättrar bara integrationsprocessen tillfälligt och kan skapa missnöje vid projektets slut. Resurser borde läggas på att undersöka möjligheten till fortsatt upprätthållande av välfungerande metoder ifall det finns ett långsiktigt behov. En ytterligare risk med projekt är att man testat verksamhet som har gjorts på annat håll i Finland, utan att ta tillvara de erfarenheter som mera erfarna aktörer har. Det gör att projektverksamheten kan bli onödigt ineffektiv då problem som har lösts på annat håll i Finland uppstår. En chans att knyta kontakter till andra orter i Finland som har erfarenheter av invandrararbete går också förlorad.

Invandrar- och integrationsprojekt i Jakobstadsregionen kunde vara ett effektivt sätt att utveckla integrationsprocessen och avhjälpa eventuella utmaningar i invandrararbetet. Initiativ till projekten borde i så fall tas av personer som är insatta i de aktuella utmaningarna i invandrar- och integrationsarbetet i regionen, förslagsvis samarbetsorganet för regionens invandrararbete. Ett informationscenter för invandrare och integration kunde spela en central roll genom att samtliga projekt knyts till centret och representanter för dessa möts där cirka en gång i månaden för att diskutera hur projekten ska fortlöpa. Den regionala integrationskoordinatör kunde medverka under dessa möten och eventuella ytterligare behov som kommer fram kunde noteras och föras vidare till samarbetsorganet. Viktigt är att invandrarrepresentanter också finns med i projekten samt att de invandrare det berör rådföras om huruvida de anser att det finns behov av den nya verksamheten.

2010 finns det fem projekt kopplade till invandrare i Jakobstadsregionen. Det är REJA (Resurs i Jakobstadsnejden) som riktar sig till arbetskraftsinvandrare, och Bothnia Integration och Bothnia Work som är större projekt som täcker ett flertal orter. De drivs av arbets- och näringsbyråerna. Ett ytterligare projekt är KASTE-projektet. Det är ett stort projekt som täcker många orter. En av orterna är Jakobstad. Projektet är inriktat på service för barn, unga och barnfamiljer och invandrararbete är

endast en liten del av projektet, men den anställda i Jakobstad arbetar specifikt med invandrarfrågor. IMMI-projektet (Innovativa Metoder och Modeller för Integration) arbetar bland annat med koordinering av invandrararbetet i regionen samt med att skapa verksamhet som främjar möten mellan invandrare och lokalbefolkningen. Representanter för dessa projekt träffas regelbundet, vilket gör att verksamheten kan avgränsas så att projekten inte gör dubbeljobb på något område. Samarbete kan också upprättas i mån av möjlighet. I nuläget är projekten dock inte knutna till något informationscenter eller samarbetsorgan för specifikt invandrare och integration. Det återstår att utveckla. Informationscentret kunde också vara kontaktpunkten för personer intresserade av invandrar- och integrationsprojekt som är pågående och under planering i Jakobstadsregionen. Projekt är tillfälliga och kontaktuppgifter till projektkoordinatorer blir därför snabbt föråldrade.

Projekt kring integration och invandrare kunde knytas till ett informationscenter för invandrare, integration och mångkultur. Samarbetsorganet för regionens invandrararbete är den grupp som borde ha till uppgift att tänka igenom vilka projekt som behövs i regionen. De kunde också tillsätta projekt. Representanter för samtliga projekt kring invandrare och integration kunde träffas regelbundet på informationscentret och tillsammans med centrets anställda diskutera aktuella frågor och möjligheter till samarbete och samordnande. En avgränsning i uppgifter mellan projekten är också nödvändig för att verksamhet inte ska dubbleras. Projektledarna kunde få uppgifter också om invandrar- och integrationsarbetet på andra orter i Finland genom informationscentret. Kontakt kunde upprättas av projektledarna med parter även på andra orter av relevans för deras projekt. Täta kontakter bör upprätthållas mellan informationscentret och aktörer i invandrararbete och -projekt på andra orter och nätverksträffar kan vid behov ordnas på olika orter i Jakobstadsregionen. Projektarbetare kunde ha stor nytta av sådana träffar.

9.4.5 Samarbete utanför regionen

Det samarbete som bedrivs med aktörer med kunskap om invandrare och integrationsarbete samt invandrare som är resurser i dessa frågor finns endast i form

av kontakter aktörerna emellan. IMMI-projektet har som uppgift att kartlägga nätverket av aktörer och utveckla samarbete på områden där kontakterna är få. Det här arbetet behöver en fortsättning i mera långvarig form efter IMMI-projektets slut. Det kunde lämpligen tas över av en regional integrationskoordinator vid informationscentret.

Samarbete med aktörer utanför regionen är ett snabbt och enkelt sätt för aktörer i regionen att öka sin kunskap inom ett område och utveckla bra verksamhet. Det är dock resurskrävande att från grunden undersöka hur invandrararbetet i Finland är uppbyggt och vilka aktörer på vilka orter som en enskild aktör har nytta av att vända sig till i ett specifikt ärende. Att det finns en regional aktör som på lång sikt delvis arbetar med att skapa regionala och nationella nätverk skulle göra att aktörerna i regionen samt nya projektledare kunde dra maximal nytta av det arbete som redan gjorts i invandrarfrågor på hemmaplan samt på andra orter i Finland.

Den regionala integrationskoordinatören kunde i fortsättningen ordna årligt återkommande nätverksmöten där de regionala aktörerna träffas och aktuella frågor dryftas. Det kunde till exempel utformas så att ett nätverksmöte hålls enbart för regionala aktörer där de olika yrkesgrupperna presenterar sina områden och de frågor som för tillfället utgör en utmaning. Ett ytterligare nätverksmöte alternativt seminarium kunde ordnas kring någon speciellt aktuell fråga senare på året. Vid det tillfället kunde också aktörer från närområden och eventuellt andra orter i Finland bjudas in. Experter kunde bjudas in för att redogöra för hur utmaningarna har hanterats på annat håll. Ett dylikt upplägg kunde bidra till att utvidga nätverken också till aktiva kontakter med aktörer utanför regionen och skulle ge insikt i aktuell problematik i regionen. Det skulle bygga upp en omfattande kunskap och ytterligare öka kompetensen bland aktörer och engagerade invandrare i regionen.

10 FRAMTIDSUTSIKTER OCH UTVECKLINGSFÖRSLAG

Integrationsarbetet i Jakobstadsregionen står för närvarande i förändring. Invandringen till regionen ökar och ändrar sammansättning i och med att Oravais Flyktingförläggning öppnat en filial i Jakobstad. En kontinuerlig mottagning av kvotflyktingar till regionen med 50-70 kvotflyktingar per år förefaller vara nära förestående. Mellersta Österbottens yrkeshögskola har även en förhållandevis ny internationell verksamhet som gör att antalet utländska studerande i Jakobstad kan komma att uppgå till 150 personer.

Antalet asylsökande och kvotflyktingar kommer att kräva en omorganisering av kommunernas integrationsarbete. Behovet av samarbete i invandrarfrågor mellan samtliga kommuner i Jakobstadsregionen ökar också. Det ökande antalet invandrare överhuvudtaget kommer även att kräva ett kontinuerligt arbete för icke-rasism och ömsesidig respekt för att förhindra rasism och segregering på lång sikt. Integrationslagens totalrevidering kommer sannolikt också att ställa stora krav på omorganisering av invandrararbetet i Jakobstadsregionen. Antalet personer som handhar invandrarärenden bör öka ifall samtliga invandrare som stannar minst ett år i Finland får tillgång till integrationstjänster. Det betyder att arbetssätt borde utvecklas för att man ska kunna bemöta även utländska studerande, arbetskraftsinvandrare och anhöriginvandrare.

Myndigheternas arbete för integration kommer inte att vara tillräckligt i sig för att trygga invandrarnas livskvalitet och delaktighet i närsamhället och samtidigt trygga lokalbefolkningens fortsatta trivsel. Det behövs ett starkt politiskt stöd för integrationsarbete och ett mångkulturellt arbete på bred front i Jakobstadsregionen. Samtliga sektorer bör arbeta för integration och projekt kring särskilt aktuella frågor kan upprättas. En fortgående regional koordinering av invandrar- och integrationsarbetet är nödvändig för att skapa förutsättningar för välfungerande integration i Jakobstadsregionen. Ett informationscenter för invandrare och integration borde upprättas och ett tvärsektorielt samarbetsorgan för invandrarfrågor är också nödvändigt. Nätverk i olika yrkesgrupper kring de invandrarärenden som berör dem och specifika aktuella frågor behöver också upprättas. Fortgående

arbete är nödvändigt för att integrationen ska lyckas. Man kan dra nytta av erfarenheter på andra håll i Finland samt i andra europeiska länder. Integrationsarbete kan heller inte anses vara lyckat ifall inte invandrare är engagerade i frågorna och aktiva och synliga i närsamhället. Invandrarna ska kunna vara delaktiga i närsamhället i social, ekonomisk, politisk och kulturell mening.

LITTERATURFÖRTECKNING

3. Asteen Yhteys, Länsi-Uudenmaan tie monikulttuurisuuteen, Länsi-Uudenmaan maahanmuuttajatoimisto 2006.

Arbetskraftbyråns utlåtande, 30.10.2008, Förfrågan angående placering av kvotflyktingar, Begäran om utlåtande Dnr 734/2008

Communication from the Commission to the Council, The European Parliament, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; A Common Agenda for Integration, Framework for the integration of Third-Country Nationals in the European Union, Brussels, 1.9.2005, Commission of the European Communities, COM (2005) 389 final.

***En guide i god praxis för samarbete under invandrarnas integrationstid i Vasa Arbetskraftbyrås nätverk*, Katarina Fogde, Vanda 2007, Uppdaterad 28.11.2008.**

Maahanmuutajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua – Kotouttamislain toteuttava alkuvaiheen ohjauksen malli Osana Suomessa

Maahanmuuttajien työllistyminen ja kannustinloukut, Maahanmuutto, Sisäasiainministeriön julkaisuja 2/2009.

Regeringens invandrapolitiska program, Statsrådets principbeslut 19.10.2006.

Statsrådets redogörelse till riksdagen för genomförandet av integrationslagen, 2009

Utredning om undervsingen av invndrare inom den grundläggande utbildningen i jakobstad, Terhi Päivärinta, skoldirektör i Jakobstad, 10.5.2010.

Åtgärdsprogram för arbetskraftsinvandring, Maahanmuutto, Sisäasiainministeriön julkaisuja 24/2009.

LÄNKAR

KOMMUNERNAS HEMSIDOR

Information om skolor, hälsovård, sociala tjänster och annat som hör till kommunernas ansvarsområde

www.jakobstad.fi
www.kronoby.fi
www.larsmo.fi
www.nykarleby.fi
www.pedersore.fi

AKTÖRER SOM ARBETAR MED INVANDRARE I JAKOBSTADSREGIONEN

Arbets- och näringsbyrån i Jakobstad

www.mol.fi/toimistot/Pietarsaari

Etelännummen koulu, finskspråkigt högstadium

<http://www.pietarsaari.fi/html/716.sht>

Folkpensionsanstalten

www.kela.fi

Itälän koulu, finskspråkigt lågstadium

<http://italankoulu.blogspot.com/>

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby

www.krfolk.nu

Kronoby Folkhögskola

www.kfhs.fi

Magistraten

www.maistraatti.fi

Mellersta Österbottens yrkeshögskola

www.cou.fi

Näringscentralen Concordia

www.concordia.jakobstad.fi

Oravais Flyktingförläggning
www.oravais.fi, Flyktingförlägningen

Pensionsskyddscentralen
www.etk.fi

Polisen
www.poliisi.fi

Socialcentralens invandrararbete i Jakobstad
www.jakobstad.fi, Familje- och socialservice, Flykting- och invandrararbete

YA! Yrkesakademin i Österbotten
www.yrkesakademin.fi

Österbottens tolkcentral
www.vaasa.fi, invandrare, tolkcentralen

FÖRSAMLINGAR OCH KYRKOR

Metodistkyrkan i Jakobstad
www.metodistkyrkan.fi/jakobstad/

Församlingarna i Pedersöre prosteri
www.pedersoreprosteri.fi

Pietarsaaren suomenkielinen seurakunta
www.pietarsaarensuurakunta.fi/

Karleby församling
<http://karleby.forsamling.net/?sid=27>

MYNDIGHETER

Inrikesministeriet
www.intermin.fi

Migrationsverket
www.migri.fi

LAGAR

www.finlex.fi

Utlänningslag 30.4.2004/301

Lag om främjande av invandrares integration samt mottagande av asylsökande
9.4.1999/493

Lag om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om
förvarsenheter 15.2.2002/116

Lag om likabehandling 20.1.2004/21

Lag om minoritetsombudsmannen och diskrimineringsnämnden 13.7.2001/660

Lag om förutsättningarna för förvärsarbete för medborgare i Tjeckien, Estland,
Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien 30.4.2004/309

FÖRORDNINGAR

www.finlex.fi

Förordning om främjande av invandrares integration samt mottagande av
asylsökande 22.4.1999/511

Statsrådets beslut om ersättning för kostnader för flyktingar och vissa andra
invandrare samt för arrangemang vid mottagande av asylsökande 512/1999

Arbetsministeriets förordning om personalen vid förläggningarnas grupphem och
indelningen av utkomststödet till asylsökande och personer som får tillfälligt skydd i
en del som ges ut i pengar och en del som ges ut i nyttigheter 158/2002

Arbetsministeriets förordning om brukspenning till förvarstagna utlänningar samt
registrering av åtgärder i anslutning till begränsningar och kontroller 157/2002

Inrikesministeriets förordning om indelning av utkomststödet grunddel för
asylsökande i nyttigheter och en del som ges ut i pengar samt om avgifter som tas ut
för inkvartering och tjänster i samband med mottagandet 65/2010

MEJLLISTOR

Pressmeddelanden från Inrikesministeriet

www.intermin.fi/nyhetstjanst

Resursringen för invandrarutbildning i Vasaregionen

www.uwasa.fi/levon/resurssirengas

DIVERSE

Diskussion om invandrare och mångkultur

www.puhettamaahanmuutosta.fi

European Web Site on Integration

<http://ec.europa.eu/ewsi/en/index.cfm>

Infopankki

www.infopankki.fi

Learning by experience

www.finnref.org

Länkar om hälsovård

www.salpanet.fi, Satakunnan Sairaanhoidajapiirin Tietopalvelukeskus

www.nordsoc.org, Nordic Social Insurance Portal

<http://ec.europa.eu>, Europeiska kommissionen, sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter, Hälso- och sjukvård i utlandet.

UNHCR, The UN Refugee Agency

www.unhcr.se/se

Tema Asyl och Integration

www.temaasyl.se

§ 20 Jakobstadsregionens integrationsprogram

Smm 19.4.2010 § 24

Samarbetsnämnden beslöt 2008 att finansiera ett projekt där bl.a. ett regionalt integrationsprogram skulle tas fram. Integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen har utarbetats sedan våren 2009 inom ramarna för IMMI-projektet. Projektkoordinatör Emma Wester har bl.a. gjort omfattande intervjuer med 44 i ärendet berörda aktörer i regionen. Integrationsprogrammet klargör en modell för integrationsarbetet i regionen. Programmet skall klargöra strukturen i samhället och de tjänster som kommunerna och andra aktörer i regionen tillhandahåller. Integrationsprogrammet är förberett så att det beaktar eventuella kommande lagändringar.

Programmet är nu klart och dess innehåll presenteras kort för nämnden av projektkoordinatör Emma Wester. Intresset för programmet utanför regionen har redan varit stort. Jakobstadsregionen är en av de första regionerna med gemensamt program. Projektkoordinatör Emma Wester önskar under mötet diskutera om integrationsprogrammets målsättningar och betydelsen av integration för Jakobstadsregionen och dess invånare.

I enlighet med integrationsprogrammets målsättningar önskar Emma Wester få presentera programmet mera ingående i respektive kommun. Ifall programmet godkänns kommer de relevanta aktörerna i kommunerna att informeras i skilda tillfällen om programmet och dess användning. Programmet ska underlätta arbetet för de aktörer i regionen som har/kan ha kontakt med invandrare i sitt arbete.

Programmet bifogas som bilaga 1.

Förslag:

Samarbetsnämnden rekommenderar regionens kommuner att godkänna integrationsprogrammet och att bereda tillfälle för presentation av programmet i den egna kommunen.

BESLUT:

Samarbetsnämnden beslöt i enlighet med förslaget.

Integrationsprogrammet bifogas som bilaga 1.

Kst 26.4.2010 § 92

Integrationsprogrammet bifogas som bilaga 8.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige	11.5.2010	

Kd:s förslag:

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att integrationsprogrammet godkänns.

BESLUT:

Kommunstyrelsen beslöt föreslå för kommunfullmäktige i enlighet med kd:s förslag.

Kfge 5.5.2010 § 20

Integrationsprogrammet bifogas föredragningslistan som bilaga 6.

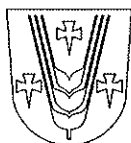
BESLUT:

Kommunfullmäktige beslöt enhälligt i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Integrationsprogrammet bifogas föredragningslistan som bilaga 6.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige	11.5.2010	

Dnr: 162/2010

§ 42 Jakobstadsregionens integrationsprogram

Samarbetsnämnden beslöt 2008 att finansiera ett projekt där bl.a. ett regionalt integrationsprogram skulle tas fram. Integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen har utarbetats sedan våren 2009 inom ramarna för IMMI-projektet. Projektkoordinatör Emma Wester har bl.a. gjort omfattande intervjuer med 44 i ärendet berörda aktörer i regionen. Integrationsprogrammet klargör en modell för integrationsarbetet i regionen. Programmet skall klargöra strukturen i samhället och de tjänster som kommunerna och andra aktörer i regionen tillhandahåller. Integrationsprogrammet är förberett så att det beaktar eventuella kommande lagändringar.

Programmet är nu klart och dess innehåll presenteras kort för nämnden av projektkoordinatör Emma Wester. Intresset för programmet utanför regionen har redan varit stort. Jakobstadsregionen är en av de första regionerna med gemensamt program. Projektkoordinatör Emma Wester önskar under mötet diskutera om integrationsprogrammets målsättningar och betydelsen av integration för Jakobstadsregionen och dess invånare.

I enlighet med integrationsprogrammets målsättningar önskar Emma Wester få presentera programmet mera ingående i respektive kommun. Ifall programmet godkänns kommer de relevanta aktörerna i kommunerna att informeras i skilda tillfällen om programmet och dess användning. Programmet ska underlätta arbetet för de aktörer i regionen som har/kan ha kontakt med invandrare i sitt arbete.

Programmet bifogas som bilaga 1.

Förslag:

Samarbetsnämnden rekommenderar regionens kommuner att godkänna integrationsprogrammet och att bereda tillfälle för presentation av programmet i den egna kommunen.

Smb
§ 24

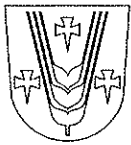
Samarbetsnämndens beslut:

Samarbetsnämnden beslöt i enlighet med förslaget.

Projektkoordinatör Emma Wester presenterar integrationsprogrammet.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen föreslår för kommunfullmäktige att integrationsprogrammet godkänns.

Kst
§ 119

Kommunstyrelsens beslut:

Kommunstyrelsen beslutade enhälligt omfatta kommundirektörens förslag.

_____

Kfge
§ 42

Kommunfullmäktiges beslut:

Under diskussionen föreslog Roger Eriksson (SFP-gruppens förslag) att meningen *"Ansvar för kvotflyktingarnas ärenden faller nämligen på socialbyrån i kommunen som kvotflyktingarna flyttar till"* på sidan 58 i programmet stryks.

Kommunfullmäktige beslutade enhälligt godkänna strykningen av denna mening och godkände efter detta integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen.

_____

CK:522/2010/100

38 § JAKOBSTADSREGIONENS INTEGRATIONSPROGRAM

Stadsstyrelsen

140 §

10.05.2010

Bilaga 1/140 §

Bilaga 1/140

Samarbetsnämnden beslöt 2008 att finansiera ett projekt där bl.a. ett regionalt integrationsprogram skulle tas fram. Integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen har utarbetats sedan våren 2009 inom ramarna för IMMI-projektet. Projektkoordinatör Emma Wester har bl.a. gjort omfattande intervjuer med 44 i ärendet berörda aktörer i regionen. Integrationsprogrammet klargör en modell för integrationsarbetet i regionen. Programmet skall klargöra strukturen i samhället och de tjänster som kommunerna och andra aktörer i regionen tillhandahåller. Integrationsprogrammet är förberett så att det beaktar eventuella kommande lagändringar. Programmet är nu klart och dess innehåll presenteras kort för nämnden av projektkoordinatör Emma Wester. Intresset för programmet utanför regionen har redan varit stort. Jakobstadsregionen är en av de första regionerna med gemensamt program. Projektkoordinatör Emma Wester önskar under mötet diskutera om integrationsprogrammets målsättningar och betydelsen av integration för Jakobstadsregionen och dess invånare.

I enlighet med integrationsprogrammets målsättningar önskar Emma Wester få presentera programmet mera ingående i respektive kommun. Ifall programmet godkänns kommer de relevanta aktörerna i kommunerna att informeras i skilda tillfällen om programmet och dess användning. Programmet ska underlätta arbetet för de aktörer i regionen som har/kan ha kontakt med invandrare i sitt arbete.

Programmet bifogas som bilaga 1.

Förslag:

Samarbetsnämnden rekommenderar regionens kommuner att godkänna integrationsprogrammet och att bereda tillfälle för presentation av programmet i den egna kommunen.

Beslut:

Samarbetsnämnden beslöt i enlighet med förslaget.

Integrationsprogrammet bifogas som bilaga 1.

Projektkoordinatör Emma Wester presenterar integrationsprogrammet.

Protokolljusterarnas signatur			Verkst.	Utdragets riktighet bestyrker Nykarleby den
Nämnd	Sst Sektion	Sfm		

Sst 140 § SD: Stadsstyrelsen föreslår för stadsfullmäktige att integrationsprogrammet godkänns.

_____

Beslut: Stadsdirektörens förslag godkändes.

_____

Sfm 38 §

Protokollsanteckning: Projektkoordinator Emma Wester presenterade integrationsprogrammet.

Beslut: Stadsstyrelsens förslag godkändes.

_____

Protokolljusterarnas signatur			Verkst.	Utdragets riktighet bestyrker Nykarleby den
Nämnd	Sst Sektion	Sfm		

Dnr: KST 70/2010

41 §. PLANER Integrationsprogram för Jakobstadsregionen

Kst 10.5.2010, 118 §:

Kommunala samarbetsnämnden i Pedersörenejden 19.4.2010, 24 §:

"Samarbetsnämnden beslöt 2008 att finansiera ett projekt där bland annat ett regionalt integrationsprogram skulle tas fram. Integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen har utarbetats sedan våren 2009 inom ramar för IMMI-projektet. Projektkoordinatör Emma Wester har bland annat gjort omfattande intervjuer med 44 i ärendet berörda aktörer i regionen. Integrationsprogrammet klargör en modell för integrationsarbetet i regionen. Programmet skall klargöra strukturen i samhället och de tjänster som kommunerna och andra aktörer i regionen tillhandahåller. Integrationsprogrammet är förberett så att det beaktar eventuella kommande lagändringar.

Programmet är nu klart och dess innehåll presenteras kort för nämnden av projektkoordinatör Emma Wester. Intresset för programmet utanför regionen har redan varit stort. Jakobstadsregionen är en av de första regionerna med gemensamt program. Projektkoordinatör Emma Wester önskar under mötet diskutera om integrationsprogrammets målsättningar och betydelsen av integration för Jakobstadregionen och dess invånare.

I enlighet med integrationsprogrammets målsättningar önskar Emma Wester få presentera programmet mera ingående i respektive kommun. Ifall programmet godkänns kommer de relevanta aktörerna i kommunerna att informeras i skilda tillfällen om programmet och dess användning. Programmet ska underlätta arbetet för de aktörer i regionen som har/kan ha kontakt med invandrare i sitt arbete. Programmet bifogas som Bilaga 1/41 § av 17.6.2010.

FÖRSLAG:

Samarbetsnämnden rekommenderar regionens kommuner att godkänna integrationsprogrammet och bereda tillfälle för presentation av programmet i den egna kommunen.

BESLUT:

Samarbetsnämnden beslöt i enlighet med förslaget."

Projektkoordinatör kommer på styrelsens möte att presentera integrationsprogrammet.

KD:S FÖRSLAG:

Kommunstyrelsen föreslår för kommunfullmäktige att Jakobstadsregionens integrationsprogram godkänns.

Projektkoordinatör Emma Wester presenterade IMMI-projektet och integrationsprogrammet mera ingående varefter frågan diskuterades.

BESLUT:

Kommunstyrelsen antecknade informationen och diskussionen för kännedom.

Kommunstyrelsen föreslår för kommunfullmäktige att Jakobstadsregionens integrationsprogram godkänns.

BESLUT:

Kommunfullmäktige beslöt enhälligt i enlighet med förslaget.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse	Kommunfullmäktige		
			21.6.2010	

JAKOBSTADSREGIONENS INTEGRATIONSPROGRAM

Stst 4.10.2010 § 378

Integrationsprogrammet har utdelats som separat bilaga.

Stadssekreteraren:

Samarbetsnämnden beslöt 2008 att finansiera ett projekt där bl.a. ett regionalt integrationsprogram skulle tas fram. Integrationsprogrammet för Jakobstadsregionen har utarbetats sedan våren 2009 inom ramarna för IMMI-projektet. Projektkoordinator Emma Wester har bl.a. gjort omfattande intervjuer med 44 i ärendet berörda aktörer i regionen. Integrationsprogrammet klargör en modell för integrationsarbetet i regionen. Programmet skall klargöra strukturen i samhället och de tjänster som kommunerna och andra aktörer i regionen tillhandahåller. Integrationsprogrammet är förberett så att det beaktar eventuella kommande lagändringar.

Samarbetsnämnden beslutade 19.4.2010 § 24 att rekommendera regionens kommuner att godkänna integrationsprogrammet och bereda tillfälle för presentation av programmet i den egna kommunen.

Förslag

Stadsdirektören:

Stadsstyrelsen föreslår att stadsfullmäktige för sin del godkänner förslaget till Jakobstadsregionens integrationsprogram.

Beslut

Stadsstyrelsen:

Stadsstyrelsen godkände förslaget.

_____

Stfm 18.10.2010 § 74

Integrationsprogrammet:
Bilaga § 74

Förslag

Stadsstyrelsen föreslår:

- att stadsfullmäktige för sin del godkänner förslaget till Jakobstadsregionens integrationsprogram.

Beslut

Stadsfullmäktige:

Under diskussionen föreslog Richard Sjölund återremiss så att programmet kan kompletteras med gymnasierna roll i integrationen. Christer Tonberg understödde Richard Sjölungs förslag till återremiss med tillägget att programmet även kompletteras med biblioteket i Jakobstads roll i integrationen. Efter remissdebatten tog Richard Sjölund tillbaka sitt förslag.

På ordförandens förslag beslutade stadsfullmäktige enhälligt att foga följande kläm till beslutet: Programmet kan kompletteras med gymnasiernas och bibliotekets roll i integrationen.